№ 110 (462)

Чацвер, 18 чэрвеня 1998 г.

Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай і рускай мовах

Перыядычнасць — 5 разоў
у тыдзень

Кошт: у кіёсках і крамах — 3000 руб., у індывідуальных гандляроў — свабодны.

Народная Воля

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...
Якуб Колас

Сонца

	Усход	Захад
Віцебск	4.18	21.42
Магілёў	4.26	21.32
Гомель	4.32	21.21
Мінск	4.36	21.43
Гродна	4.53	21.57
Брэст	5.03	21.48

Апошняя квадра 17 чэрвеня.

Кто — куда

Александр Лукашенко — в Египет, Станислав Богданкевич и Юрий Ходыко — в Америку

Один из лидеров Белорусского народного фронта Юрий Ходыко и председатель Объединенной гражданской партии Станислав Богданкевич 16 июня 1998 года начали поездку по Соединенным Штатам Америки. Их визит организован Международной лигой прав человека — офисом Хартии-97 в Нью-Йорке.

В программе визита, который окончится 19 июня, несколько "круглых столов", посвященных ситуации в Беларуси, брифинги для прессы, посещение Государственного департамента, международных организаций, Академии наук, Центра международных исследований имени Вудро Вильсона, а также брифинг в комиссии Конгресса США по ОБСЕ. Экономист Станислав Богданкевич также встретится с руководством Всемирного банка и Торговой палаты США.

Член оргкомитета Хартии-97 Юрий Хащеватский получил премию Нестора Альмендоса за лучший документальный фильм года на международном кинофестивале, организованном правозащитной организацией Human Rights Watch. Церемония награждения состоялась 14 июня в Нью-Йорке. В течение недели после вручения премии состоятся несколько просмотров фильмов в различных правозащитных и международных организациях с обсуждением ситуации в Беларуси. В том числе "Обыкновенный президент" будет показан 18 июня в Сенате США. После просмотра там также пройдет дискуссия о положении в Беларуси. До этого фильм был показан в Линкольн-центре и в других престижных кинозалах Нью-Йорка, Вашингтона и Бостона при полных аншлагах.

Пресс-центр Хартии-97.

Очень дорогое торговое место

Борис Ханонович Хамайда торгует газетами возле так называемого "Синего дома". Место людное, бойкое — как-никак автобусная и троллейбусная остановка в самом центре Витебска. А с учетом "улучшения" работы общественного городского транспорта на 20 процентов по сравнению с соответствующим периодом прошлого года (как пишут государственные газеты) — здесь собираются огромные толпы людей.

Иногда Борис Ханонович позволяет себе водрузить на грудь плакатик с патриотическим текстом — как на этом снимке. За это ему иногда приходится терпеть плевки в лицо от "благодарных" граждан, иногда и в каталажку забирают. Однажды Борис Ханонович написал на плакате "Я люблю Беларусь". За это его сразу же загребли в воронок и повезли судить. Однако судья на этот раз нормальный попался и сказал: "Я разрешаю ему любить Беларусь". И его отпустили.

Но такое бывает редко. Чаще всего сажают и по-дикому штрафуют. За право быть почти свободным Борис Ханонович уже отсидел 28 суток и получил 110 миллионов штрафа.

Так что место это хоть и хорошее, но очень уж дорогое.

Сергей ПЕТРЕНКО.
г.Витебск.

Сравним!

Политик, высказавшийся против предпринимателей, не имеет в Германии будущего. А в Беларуси?

В Минске завершила работу белорусско-германская конференция "Роль государства в обеспечении свобод граждан и в развитии СМИ в Беларуси и Германии". Организаторами конференции стали Фонд имени Фридриха Эберта, Международный образовательный центр, Исследовательско-аналитический союз.

В работе конференции приняли участие депутаты бундестага И. Шефе-Герик, У.Цаиф, посол ФРГ в Беларуси д-р Х.Винкельман, представители Социал-демократической партии, Объединенной гражданской партии, Свободных профсоюзов, пока юридически не оформленного Гродненского профсоюза предпринимателей, которому государство создает препятствия в регистрации вот уже на протяжении четырех месяцев, а также известные политики, ученые, общественные деятели и журналисты. Основные темы, обсужденные на конференции, касались роли политических партий, неправительственных организаций, профсоюзов и СМИ в политических системах ФРГ и Республики Беларусь.

На мой вопрос к депутатам бундестага о том, какая партия представляет в Германии интересы предпринимателей, был получен неожиданный ответ: "Предприниматели — основа немецкого государства, и каждая партия соревнуется за завоевание их доверия". В частных разговорах депутаты пояснили мне, что политик, высказавшийся против предпринимателей, не имеет в Германии будущего, а чиновники всячески помогают открытию и развитию дела предпринимателя. То, что совершают наши чиновники в отношении предпринимателей, подпадает в Германии под действие Уголовного кодекса. А указы и нормативные акты, парализующие предпринимательскую активность, вообще оказались вне сферы понимания немецких граждан. Есть над чем задуматься...

Валерий ЛЕВОНЕВСКИЙ.

На снимке: *участники конференции — (слева направо) автор этих строк В.Левоневский, депутаты бундестага И.Шефе-Герик, У.Цаиф и посол ФРГ в Республике Беларусь д-р Х.Винкельман.*

Незалежная экспертыза

Уладзімір КУЛАЖАНКА, доктар эканамічных навук, прафесар

Чаму Беларусь не славіцца сваім ільном-даўгунцом?

Нішто так не характарызуе крызіс калгасна-саўгаснай сістэмы Беларусі, як заняпад ільнаводства. Яшчэ 10 год таму пасяўныя плошчы льну-даўгунцу дасягалі 240 тысяч гектараў, а зараз зменшыліся больш чым у тры разы. Беларусь згубіла сваё лідэрства ў гэтай галіне. Летась ураджай ільновалакна склаў толькі 3,6 цэнтнера з гектара. А ў гэты час у краінах Еўрапейскага саюза, дзе пасяўныя плошчы льну толькі крыху большыя за пасевы ў Беларусі, атрымліваюць па 15,3—16,2 цэнтнера льноволакна.

Тым не меней Беларусь была і можа застацца адной з вядучых краін-экспарцёраў ільновалакна. На жаль, за апошнія тры гады яго вываз рэзка знізіўся. Яшчэ тры гады таму льновалакно экспартавалася аж у 15 краін, а зараз толькі ў 10. Калі ў 1994 годзе Францыя закупіла ў Беларусі дзве тысячы тон ільновалакна, то ў 1996—1997 гадах — ніводнай тоны. Згортваюць закупкі льновалакна Польшча і Чэхія. Толькі разавыя, як бы разведвальныя на якасць, закупкі невялікіх партый ільновалакна зрабілі летась Балгарыя, Італія, Іспанія, Люксембург, Турцыя, Фінляндыя.

Чаму зніжаецца зацікаўленасць замежных імпарцёраў беларускай ільнопрадукцыяй? Найперш гэта тлумачыцца тым, што на Беларусі нізкая якасць ільносыравіны. Сярэдні нумар ільнотрасты — 0,9—1 пры выхадзе доўгага валакна пасля першаснай пераапрацоўкі каля 30 працэнтаў. Між тым гэты паказчык удвая лепшы ў краінах Еўрапейскага Саюза, а нумар трасты там — не адзінка, як у нас, а 2,5—3.

У гэтых умовах, губляючы пакупнікоў ільновалакна на Захадзе, даводзіцца карыстацца паслугамі Усходу. Расія разам з Літвой купляюць у нас больш за 80% экспартуемай ільнопрадукцыі. Гэта не зусім выгадна для беларускіх ільнаводаў, бо ў Расіі больш нізкія цэны на льновалакно ў параўнанні з цэнамі на Захадзе.

У чым справа, чаму зніжаюцца пасяўныя плошчы пад ільном, а якасць валакна застаецца нізкай? Па-першае, таму што вельмі нізкія закупачныя цэны на трасту — 70 долараў за адну тону першага нумару. Спецыялісты лічаць, што плаціць трэба хоць бы столькі, колькі ў Літве, — 140 долараў. А яшчэ лепш, як у Расіі, — 200 долараў. Як можна вырошчваць лён, калі летась за адну тону трасты першага нумару плацілі меней (2 мільёны 780 тысяч рублёў), чым за адну тону бульбы (3 мільёны 577 тысяч рублёў). Нават гаспадаркі, што спецыялізаваліся на льнаводстве, як напрыклад, калгас "Перамога" Баранавіцкага раёна, які са сваёй прадукцыяй раней выходзіў нават на знешні рынак і атрымліваў у асобныя гады па 100 тысяч долараў за экспарт, пачалі згортваць галіну спецыялізацыі.

Па-другое, у цяжкім эканамічным стане знаходзяцца ўсе 54 льнозаводы. Невыпадкова, што многія з іх уключаны ў спісы на прыватызацыю. Фізічны і маральны знос асноўных вытворчых фондаў ільноапрацоўчых заводаў, мякка кажучы, надзвычай высокі. Тэрмін эксплуатацыі тэхналагічнага абсталявання чатырох пятых айчынных ільнозаводаў складае 10—15 гадоў пры норме 7 гадоў. Адсюль зніжэнне якасці прадукцыі, рост матэрыяльна-грашовых выдаткаў і падзенне канкурэнтаздольнасці айчыннай ільнопрадукцыі на знешнім рынку.

Па-трэцяе, на калгаснае і саўгаснае льнаводства адмоўна паўплывалі несвоечасовыя разлікі льнозаводаў за здадзеную прадукцыю. Даводзілася чакаць па году. Тут спрацаваў цэлы ланцуг адмоўных з'яў. Частку сваёй прадукцыі льнозаводы пастаўляюць на Аршанскі льнокамбінат, які з'яўляецца манапалістам і дыктуе льнозаводам нізкія закупачныя цэны на льновалакно, а ў дадатак яшчэ і затрымлівае аплату паставак.

І вось калі льнаводства ў рэспубліцы было дабіта, як кажуць, да ручкі, грымнуў гром. Ужо падчас веснавой сяўбы адбылася рэспубліканская нарада па льнаводству. Яна з'явілася яшчэ адным узорам таго, як спачатку справа дзе-небудзь завальваецца, адкатваецца далёка назад, а потым уздымаецца вялікая шуміха па аднаўленні ці адраджэнні былога ўзроўню.

Хто вінаваты ў цяжкім стане льнаводства? Канешне, нехта крайні. І прэзідэнт назваў гэтых крайніх. Па яго словах, гэта ўпушчэнне ў рабоце Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання, органаў улады на месцах і кіраўнікоў гаспадарак. Праўда, Аляксандр Лукашэнка ў сваім выступе ўскосна назваў і асноўную прычыну заняпаду льнаводства — нізкія закупачныя цэны. Ён паведаміў, што сёлета цэны на льновалакно значна павышаны. За тону льновалакна будзе выплачвацца сума, эквівалентная 1100 долларам ЗША. Гэта, пэўна, добра. Але, можа, гэтую няроўнасць эканамічных умоў вытворчасці трэба было ліквідаваць раней, а не чакаць, калі ўсё трэба будзе пачынаць з нуля. Гэта ж не жарт, калі летась у некаторых раёнах, паводле паведамлення цяперашняга міністра сельскай гаспадаркі і харчавання Івана Шаколы, пад ільном было занята менш за адзін працэнт пасяўных плошчаў, а ў многіх гаспадарках лён звялі наогул.

Праўда, дае нейкую надзею на адраджэнне льнаводства тое, што ў краіне яшчэ захаваліся кадры льнаводаў: на дзіва, ёсць гаспадаркі-маякі, напрыклад, калгас 1 Мая Дзятлаўскага раёна, дзе летась атрымана па 13,6 цэнтнера льновалакна з гектара. Гэта нядрэнны, нават еўрапейскі ўзровень. Старшыня гэтага калгаса Васіль Сцяпура падзяліўся на нарадзе вопытам. Але вопыт вопытам. Для яго ўкаранення патрэбны тэхніка і матэрыяльныя рэсурсы, якіх, на жаль, сёння няма.

Між тым рубяжы развіцця льнаводства названы высокія. Сёлета трэба атрымаць 50 тысяч тон ільновалакна, а у 2000 годзе выйсці на ўзровень 60 тысяч тон. Гэтыя лічбы назваў Аляксандр Лукашэнка. Пры гэтым прэзідэнт неаднаразова падкрэсліваў, што лён павінен стаць асноўнай экспартнай культурай краіны. Правільна, павінен. Але ж былі заклікі, каб і мяса ды малако выпрацоўваліся на экспарт. Ды штосьці не атрымліваецца. Не хапае моцы. Нешта падобнае ўзнікае і з праблемай росту вытворчасці льну. Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што сёлета ўпершыню прымаюцца значныя меры для фінансавага ўмацавання льнаводчай галіны. На стымуляванне вытворчасці льну з бюджэту выдзелена сёлета 280 мільярдаў рублёў. Калі ў мільярдах рублёў, то гучыць, а калі перавесці ў валюту (а гэта толькі 5,6 мільёна долараў) — не надта. Думаецца, што больш значнай эканамічнай мерай з'яўляецца рашэнне ўрада прадаставіць крэдыты льнасеючым гаспадаркам на палову кошту закупаемай сыравіны. Але ёсць небяспека, што гэтыя крэдыты могуць стацца чыста эмісійнымі.

Трывожыць таксама тое, што льнаводчую праблему кіраўніцтва краіны збіраецца вырашыць без эканамічных рэформаў, чыста адміністрацыйнымі метадамі. Калі генеральны дырэктар Аршанскага льнокамбіната Валерый Шаткоў прапанаваў не праводзіць акцыяніраванне кіруемага ім прадпрыемства і захаваць за ім статус дзяржаўнага, то Аляксандр Лукашэнка адразу падтрымаў гэтую ідэю, бо, відаць, прыйшлася па душы.

На нарадзе ў кірунку ўзмацнення адміністрацыйнага рэгулявання сур'ёзна абмяркоўвалася праблема ператварэння Аршанскага льнокамбіната ў холдзінгавую кампанію ці стварыць вытворчае аб'яднанне "Лён". Словам, ёсць жаданне зрабіць ільнаводства самастойнай галіной, са сваім ведамствам і пад пільным вокам дзяржавы. Урад атрымаў заданне ў двухмесячны тэрмін прыняць аптымальнае рашэнне.

У цэлым нарада прыйшла да высновы аб неабходнасці стварэння мэтавай дзяржаўнай праграмы па льнаводстве. Такіх безвыніковых праграм было ўжо нямала. Каб не напаткаў толькі такі ж лёс і льнаводчую праграму.

Памежжа

"Памочнікам" нелегалаў не пазайздросціш

Спроба двух беларускіх грамадзян дапамагчы дзесяці жыхарам Афганістана незаконна перайсці беларуска-ўкраінскую граніцу каштавала ім буйных матэрыяльных страт.

Як паведамілі ў прэс-службе Дзяржкамітэта пагранічных войскаў, народны суд Добрушскага раёна, вывучыўшы матэрыялы крымінальнай справы ў адносінах да С.Грамыкі і В.Юр'ева — аб наўмысна незаконным перасячэнні дзяржаўнай граніцы па папярэдняй змове групы асоб, прыгаварыў кожнага з арганізатараў гэтай аперацыі да штрафу 6 мільёнаў рублёў. Акрамя таго, у іх канфіскаваны аўтамабілі "Форд" і "Жыгулі", на якіх перавозіліся нелегальныя мігранты.

БелТА.

Беларуская асацыяцыя журналістаў атрымала з пракуратуры адказ на свой зварот

Беларуская асацыяцыя журналістаў (БАЖ) атрымала адказ з Пракуратуры Рэспублікі Беларусь на свой зварот на адрас генеральнага пракурора Алега Бажэлкі. У гэтым звароце праўленне БАЖ паведамляла аб наяўнасці службовага ліста галоўнага саветніка ўпраўлення сацыяльна-культурнай палітыкі Савета міністраў рэспублікі Барыса Балажынскага "Аб узмацненні контрпрапаганды выступленняў апазіцыйнай прэсы", які быў разасланы 26 сакавіка кіраўнікам міністэрстваў і іншых органаў дзяржаўнага кіравання. На думку членаў БАЖ, гэты дакумент парушае шэраг норм дзеючага заканадаўства і выключае магчымасць рэалізацыі правоў, замацаваных у Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь. Выкладзеныя ў лісце Б.Балажынскага забароны нельга растлумачыць інакш як дзеянні, якія яўна выходзяць за межы прадастаўленых яму службовых паўнамоцтваў.

Праўленне БАЖ прасіла генпракурора ўзбудзіць крымінальную справу ў адносінах да ўрадавага чыноўніка. Да звароту былі прыкладзены адпаведныя дакументы, уключаючы і пералік выпадкаў адмовы чыноўнікаў рознага ранга даць тую або іншую інфармацыю прадстаўнікам недзяржаўных СМІ.

У лісце з пракуратуры паведамляецца, што зварот праўлення БАЖ разгледжаны. Далей тлумачыцца, што "ў адпаведнасці з Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь у кампетэнцыю органаў пракуратуры не ўваходзіць ажыццяўленне нагляду за выкананнем законнасці ў дзейнасці Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь". Каменціруючы гэты адказ, доктар юрыдычных навук Міхаіл Пастухоў назваў яго "адпіскай".

Уладзімір ГЛОД, БелаПАН.

Открытым текстом

Что и кого защищаешь, господин Абрамович?

На днях взял в руки одну из пропрезидентских газет. Смотрю: доктор юридических наук, профессор, заместитель главы Администрации президента Александр Абрамович под рубрикой "Права человека: декларация и реальность" рассуждает совместно с журналистом о правах человека в Беларуси и неприемлемости для нашей страны политики "двойных стандартов". По Абрамовичу оказывается: у нас все прекрасно с правами человека. Особенно стало с ними хорошо после того, как в ноябре 1996 года референдум и президент Лукашенко ввели новую конституцию. Конституцию именно "двойных стандартов", которые, по мнению юриста Абрамовича, так неприемлемы для Беларуси. Кстати, г-н Абрамович один из тех специалистов по конституциям, который воплощал на бумаге замыслы президента. Для простых граждан — одно, для власти — другое. Для одних — права на бумаге, для других — возможность трактовать эти права, как им выгодно, объясняя все целесообразностью. В общем, одна рука дает права, другая забирает их в тот самый момент, когда стоит вопрос практической реализации права на свободу слова, информации, выражения мнения и т.д.

Почему же, построив все государство на принципе "двойного стандарта", власть, которой так верно служит Абрамович, не хочет терпеть проводимую, по его мнению, в отношении Беларуси политику "двойного стандарта".

Но и здесь г-н Абрамович не искренен. Принятая ООН Всеобщая декларация прав человека не терпит "двойных стандартов". Права человека или соблюдаются в государстве, или их нет. Декларация прав человека — закон для государства, если оно хочет быть в общем кругу демократических государств.

Стоит ли объяснять юристу Абрамовичу, что такое закон? Ведь он профессор и учит будущих защитников закона. Только вопрос: чему учит? "Двойным стандартам" в соблюдении законов, в умении оправдывать власть, которой служишь, когда она топчет Конституцию и законы?

Кстати, я бы посоветовал г-ну Абрамовичу и другим юристам, которые служат не закону, а хозяину, задуматься над таким вопросом: может ли закон "О защите чести и достоинства" защищать честь и достоинство, если их нет. Может, следует им разработать диссертационную тему "Законодательная защита чести и достоинства граждан при отсутствии у них оных"?

По моему мнению, если у гражданина есть честь и чувство собственного достоинства, то он не нуждается в особых законах защиты, тем более если при этом занимает высокое должностное положение в государстве. Если ты никого не оскорбляешь, блюдешь свои честь и достоинство, относишься уважительно к людям, гражданам, если тебя уважают за твои человеческие и деловые качества, если ты еще при этом и глава государства, так зачем тебе особый закон о защите чести и достоинства? Почему недостаточно тех законодательных актов, которые обеспечивают права и свободы граждан? Зачем же насаждать в Беларуси "двойной стандарт"? Таким образом защищаются от народа только диктаторы.

Одних, так называемых "слуг народа", защищают по-особому, а простой народ и ногами бьют, и в "каталажку" сажают, и зарплату не платят и т.д. При "двойном стандарте", который власть определила как государственную политику, простые граждане попадают в положение, когда "бьют и возмущаться не дают".

Введение закона о защите чести и достоинства президента при существующей Конституции, которую так любит г-н Абрамович, — это окончательная точка, теперь уже на законодательном уровне, по утверждению диктаторского режима.

Ведь одному человеку позволено всех оскорблять, на всех клеветать и всех обвинять. То у него депутаты все сплошь и рядом бездельники и воры, то члены профсоюзов через одного "жулики и алкоголики". А теперь уже и огрызнуться по типу "сам такой!" не дадут. Сразу — в тюрьму. Никто не будет разбираться, ведь все служат "хозяину": и суды, и прокуратура, и так называемые Палаты.

Я еще в 1996 году, пытаясь защищать Верховный Совет от лжи и клеветы, подал в суд исковое заявление на президента Лукашенко и главу Администрации Мясниковича. Но ни один из судов иск не принял. А это было еще во время действия Конституции 1994 года...

Времена изменились, и не в лучшую сторону. Наивно полагать, что защита чести и достоинства простых граждан, а также их права будут обеспечиваться. Скорее всего придется забыть всем о своих чести и достоинстве, ибо власть будет защищать честь и достоинство одного. Остальных же граждан режим превратит или уже превратил в людей второго и последующих сортов. Сортность же граждан будет определяться по лояльности к власти. Но один вопрос. А как будут смотреть депутаты Палаты в глаза своих граждан, принимая такие законы, если ситуация изменится?

Александр БУХВОСТОВ, депутат Верховного Совета Республики Беларусь 13-го созыва.

"Газпрам" скараціў пастаўкі газу ў Беларусь

РАТ "Газпрам" аб'явіла 16 чэрвеня аб скарачэнні паставак газу ў Беларусь на 40 працэнтаў. Гэты крок матывуецца ростам пратэрмінаванай запазычанасці.

Як паведамілі карэспандэнту БелТА ў прэс-службе Савета міністраў, скарачэнне паставак пакуль не выклікае крытычных вынікаў для эканомікі рэспублікі. Цяпер намеснік прэм'ер-міністра Валерый Кокараў вядзе ў Маскве перагаворы з кіраўніцтвам кампаніі. Магчыма, што ўжо ў бліжэйшы час прыродны газ будзе паступаць у нашу краіну ў ранейшым аб'еме.

БелТА.

Крымінал

Бог усё бачыць...

"Быццам антыхрыст умяшаўся", — так ахарактарызавалі некаторыя вернікі крадзеж у Брэсце на будаўніцтве аднаго з самых вялікіх у рэспубліцы праваслаўных храмаў — Свята-Уваскрасенскай царквы.

Як паведамілі ў прэс-службе УУС аблвыканкама, невядомыя, забраўшыся ў адзін з вагончыкаў будаўнікоў, выкралі дыскавую пілу "БОШ" і 14 балонаў з мантажнай пенай. Супрацоўнікі міліцыі далёкія ад думкі, што ўсё гэта — выхадкі нячыстай сілы. Актыўна вядуцца пошукі злодзеяў. А будаўнікі працягваюць дахавыя работы на купалах, якія ўжо блішчаць на 50-метровай вышыні.

Іван КУКСА, БелТА.

20 чэрвеня — апошні дзень падпіскі на "Народную волю"!

Вы хочаце ведаць праўду?
Чытайце "Народную волю".
Вам патрэбна парада?
Калі ласка, звяртайцеся ў "Народную волю".
Вы любіце пачытаць, як кажуць, для душы?
Такія матэрыялы ёсць у кожным нумары "Народнай волі".
Словам, "Народная воля" — газета для народа.
Хто яшчэ не падпісаўся — зрабіце гэта да 20 чэрвеня.
Кошт на месяц — 45.000 рублёў.

Ф.СП-1

Міністэрства сувязі і інфарматыкі Рэспублікі Беларусь

АБАНЕМЕНТ на газету 6 3 2 2 2 (індэкс выдання)

Народная Воля

Колькасць камплектаў

на 1998 год па месяцах

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Куды ______ (паштовы індэкс) ______ (адрас)

Каму ______ (прозвішча, ініцыялы)

ПВ | месца | літар

ДАСТАВАЧНАЯ КАРТКА на газету 6 3 2 2 2 (індэкс выдання)

Народная Воля

Кошт: падпіскі ______ руб.; пераадрасоўкі ______ руб. Колькасць камплектаў

на 1998 год па месяцах

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Куды ______ (паштовы індэкс) ______ (адрас)

Каму ______ (прозвішча, ініцыялы)

Надвор'е

18 і 19 чэрвеня на тэрыторыі рэспублікі захаваецца пераменная воблачнасць; 18 чэрвеня ўначы — без ападкаў; удзень 18 чэрвеня і ўначы 19 чэрвеня — на ўсходзе, а ўдзень 19 чэрвеня — на большай частцы тэрыторыі рэспублікі дажджы, месцамі навальніцы. Тэмпература паветра ўначы +7...+12, удзень — +18...+23; 19 чэрвеня па ўсходзе рэспублікі ўначы +10...+15, удзень +22...+27.

Считаю...

Земля — это святое

Мне уже 76, и многое лежит в памяти моей. Например, тот период в середине 20-х годов, когда уже в советское время крестьянам дали немного пожить свободно на земле. И как же неузнаваемо все преобразилось: даже не верилось, что так быстро стали жить хорошо, в достатке. Само собой — те, кто умел и любил трудиться. Среди таких был и мой отец.

Его уважали за честность и хозяйственность, рассудительность и отзывчивость. Что к земле, что к людям у него было божеское отношение. Никому не откажет, бывало, в помощи, каждого выручит. Один не очень-то работящий сосед повадился выпрашивать у "дяди Феди" — из года в год — по нескольку пудов муки. И никогда не отдавал. Но отец не сердился на него и не требовал вернуть долг. Зато когда началась коллективизация, тот сосед вместе с другими лодырями первым поднял две руки и даже ноги — за то, чтобы "дядю Федю" выгнали из хаты и деревни: мол, будет мешать строить колхоз...

Если кто за добро платит злом, ничего хорошего сам не получит. Отобрали у людей Богом данную землю, накуролесили на ней невесть как, понаставили командиров. А толку что? И земля плохо родит, и душа у молодежи к ней не лежит — ведь не своя. А сколько у нас пустошей, которые никак не используются?

Я считаю: земля — это святое. Надо дать возможность людям работать и жить на ней по своему разумению, тогда и дело пойдет. Когда государство держит в своих руках всю землю, а людей — на голодном пайке, то какая уж тут государственная мудрость?

Главное, не мешать человеку стать хозяином. К сожалению, немало теперь таких, кто похож на давнего соседа, что частенько одалживался у отца из-за своей лени.

Живу я в небольшом поселке, имею огород на пустом желтом песке. Казалось бы, что здесь вырастет? Но мы со старухой, несмотря на возраст, вкладываем все силы и любовь в этот кусочек земли. Бог вознаграждает нас за труды: вот уже тридцать лет мы обеспечиваем себя на зиму полностью капустой, огурцами, морковью, свеклой и прочими овощами. Огорчает, что на грядках "вкалывают" одни пенсионеры — и копают, и полют, и поливают. Зато, бывает, за одну ночь пьяницы-ворюги все без зазрения совести повыдирают. Чем же станут жить, когда нас не будет?

Хочу обратиться к молодым людям: беритесь за землю — она наша кормилица и спасительница. Поддерживаю тех, кто взялся за рисковое по нашему времени, но благородное дело — фермерство. Правда, у сегодняшних фермеров трудностей и бед хватает. Чуть начал разворачиваться — тут уже десятки проверяльщиков бегут, чтоб, не дай Бог, не разжился своим трудом, не разбогател, всякие палки в колеса ставят. А потом объяснить не могут, отчего пустеют прилавки. Где много командиров, указчиков, там добра не жди. Все богатство — от труда, любви и заботы. Так что, уважаемые господа чиновники, дайте желающим землю и не мешайте им работать на свой и державный достаток.

Е.ФИОЛЕТОВ,
пенсионер.
г.п.Октябрьский.

Ліст за краты

Вашы пакуты не дарэмныя

Добры дзень, дарагі наш Аляксей Шыдлоўскі!

Прачыталі ў "Народнай волі" твой ліст з-за кратаў і хочам табе сказаць: душою і сэрцам з табою, наш хлопчык!

Нясцерпна балюча, што не можам вызваліць цябе з няволі. Цёмная ноч навісла над роднай Беларуссю і зацьміла розум многіх беларусаў, якія адмовіліся ад сваёй мовы, усяго дарагога для сапраўдных сыноў гэтай зямлі.

Але ноч не будзе вечнай. Ты яшчэ малады і пабачыш нашу Беларусь вольнай! Упэўнены, прыйдзе час, і кожны атрымае, што заслужыў. Калі ёсць на Беларусі такія хлопцы, як ты, Алёша, як Севярынец, Кабанчук і іншыя маладыя патрыёты, то не ўсё страчана.

Мы ганарымся вамі, дарагія. Верце: вашы пакуты не дарэмныя. Такіх, каго не ўдалося ні ачмурыць, ні запалохаць, ужо нямала. І становіцца ўсё больш. Так што ЖЫВЕ БЕЛАРУСЬ і будзе жыць!

Ядвіга і Аляксандр КОТЛЯРЫ,
сям'я пенсіянераў.
г.Баранавічы.

Шчыра

Бы пялёсткі пад сонейкам

Гавораць: усім усё сёння да лямпачкі. І апраўданне тут жа знаходзіцца: маўляў, што паробіш — жыццё такое стала...

А я скажу: абыякавасць і раўнадушша ніколі не разумею і не ўспрымаю. Затое чалавечнасць, душэўную шчодрасць і прафесійную самаадданасць цаню вышэй за ўсё. І якраз асабліва — сёння, калі "жыццё такое стала".

На шчасце, я ведаю нямала людзей, якім не тое што "не ўсё да лямпачкі", а ад якіх саміх ідзе святло, зарад прыгажосці і дабрыні, без чаго і дыхаць немагчыма. І перш за ўсё — дзецям, якія толькі набываюць духоўны багаж, фарміруюць характар.

Я маю на ўвазе і хачу назваць пайменна невялікі, але дружны калектыў педагогаў, што працаваў з дзецьмі 4 "Б" класа 168-й сярэдняй школы г.Мінска. Гэта — класны кіраўнік, выкладчыца беларускай мовы і літаратуры Марыя Іванаўна Дзімура, педагогі Наталля Мікалаеўна Бурая і Людміла Паўлаўна Чэпекава, хормайстар Лідзія Аляксандраўна Масленікава, канцэртмайстры Наталля Мікалаеўна Цярлецкая і Ульяна Генадзеўна Іванчыкава. Побач з імі да нядаўняга часу была і трагічна загінуўшая нядаўна цудоўны педагог-цымбаліст Таццяна Альбертаўна Кавалева, светлая ёй памяць.

Усе яны — людзі, якім мы давяраем сваіх дзяцей і ўнукаў, іх пяшчотныя душы. За некалькі год бацькі і бабулі з дзядулямі ўпэўніліся: іх улюбёнцаў вучаць толькі добраму, даюць не проста веды, а адкрываюць шматфарбнасць свету, абуджаюць цікавасць да прыгожага, творчасці, мастацтва. У самых звычайных дзетак, якімі мы прывялі іх у эксперыментальны харавы клас самай звычайнай, зусім не элітнай школы, тут выявіліся і раскрыліся, бы кветкавыя пялёсткі пад сонейкам, усялякія здольнасці і нават таленты. Колькі ж трэба было ўкласці любові, цярпення і, само сабой, педагагічнага дару, каб нашых далёка не вундэркіндаў ператварыць у захопленых юных музыкаў і спевакоў. Сэрца цешылася, калі непаслухмяныя раней жэўжыкі з радасцю беглі ў школу, а пасля ўрокаў дома ўпарта "змагаліся" з непадатлівымі па першым часе інструментамі — фартэпіяна, цымбаламі, баянам (ігрой на адным з іх яны, вучні агульнаадукацыйнай школы, павінны авалодаць нароўні з іншымі прадметамі).

Чатыры гады, чатыры класы — зразумела, толькі першыя прыступкі да мастацтва, якое ўзбагачае асобу. Але на выпускным канцэрце ўсе ўбачылі, як за гэты час выраслі (не толькі ў фізічным сэнсе) нашы непаседы, як змяніліся яны.

Ззялі радасцю вочы юных выканаўцаў, іх педагогаў, гасцей, якія заўзята апладзіравалі дзецям.

А тыя, падобна сапраўдным артыстам, выходзілі на сцэну ў актавай зале і, уважліва сочачы за дырыжорам, упэўнена выводзілі "салаўіныя" рулады. Вядучыя канцэрта Каця Кісялёва і Саша Шчэрба важна, як дарослыя, аб'яўлялі нумары — творы Баха, Моцарта, Сен-Санса. Але за гэтай "важнасцю" згадвалася хваляванне: кожнаму зацелася паказаць родным і блізкім, чаму яны паспелі навучыцца ў школе. Хваляваліся і настаўнікі, бо кожнае дзіця для іх — нібы твор уласнага мастацтва.

...З натхненнем ігралі на фартэпіяна Андрэй Садоўскі, на цымбалах — Таня Тарасава, Аня Кавалеўская і Марына Жукоўская. З сольнымі нумарамі выступілі Юля Цішчанка і Каця Кісялёва, Насця Шчурко і Каця Багатырова, Саша Гушча і іншыя.

Дарэчы, заняткі музыкай не толькі не замінаюць хлопчыкам і дзяўчынкам у вывучэнні асноўных дысцыплін, а і відавочна дапамагаюць. Яны развітыя, дасціпныя, цікаўныя і добра паспяваюць па ўсіх прадметах.

Ва ўсім гэтым — цяжкая і высакародная настаўніцкая праца, праца не па абавязку — па прызванні. І не змерыць ніякай мерай удзячнасць гэтым людзям з неспакойнай душой і лёсам, якія шчодра аддаюць свае веды і духоўнае багацце выхаванцам, не спасылаючыся на малую зарплату (а, безумоўна, заслугоўваюць і маюць патрэбу ў намнога большай), на прарэхі ў навучальнай матэрыяльнай базе і г.д. Іх галоўны скарб заўсёды патрэбны людзям і заўсёды з імі: настаўніцкая годнасць, бескарыслівае служэнне сваёй справе, поўная самаааддача.

Паболей бы такіх!

Ірына КОЗАРАВА.
Мінск.

На здымках: *на выпускным канцэрце.*

Погляд

Выцісніце з сябе раба

Пачула па расійскім тэлеканале інтэрв'ю з нашай, цяпер ужо сусветнавядомай пісьменніцай Святланай Алексіевіч і была вельмі ўзрушана яе развагамі аб галоўнай прычыне нашых бед, якія бачацца ёй не ў асобным чалавеку, а ў свядомасці народа, рабскай псіхалогіі значнай яго часткі.

Не магу не пагадзіцца з гэтым. А што, хіба не так? За жывое закранулі думкі пісьменніцы, якая са спачуваннем, болем і трывогай гаварыла аб тых нашых суайчынніках, якія ніколі не бачылі ні долі, ні волі і нават у марах не імкнуцца да гэтага, не кажучы ўжо пра тое, каб хоць пальцам паварушыць дзеля іх увасаблення.

Словы знойдзены правільныя: чалавек, якому нічога не належыць, — раб, дзяржава, якой належыць усё — рабаўладальніцкая дзяржава. У ёй пачуваюцца добра толькі "чыны", усе астатнія — служкі, справа якіх працаваць, цярпець і маўчаць. А каб ніхто не ўспамінаў пра нейкую там "чалавечую годнасць", ёсць надзейны сродак — запалохванне. Што-што, а гэта ў нашай краіне робіцца паспяхова: хто крычыць-пужае з экранаў тэлевізараў, хто лупіць дубінкай ці прысуджае фантастычныя штрафы, хто "прамывае мазгі" студэнтам і настаўнікам, хто "выціскае" з работы ненадзейных...

І стаіць ціхенька наш запалоханы беларус, і — баіцца, усяго і ўсіх баіцца. І тых, хто ў пагонах, і хто ў начальніцкіх кабінетах, і нават у калгаснай канторы. А паспрабуй нешта мовіць пра свабоду — наляцяць з усіх бакоў і зробяць свабодным ад усяго, што яшчэ так-сяк трымае на плыву. Усюды, куды ні кінь — абмежаванні, забароны, клеткі, клеткі...

Але калі нехта ўсё ж адчуе ў душы сябе чалавекам, ды яшчэ адзін, і яшчэ... То, можа, разам удасца і клетку зламаць, і справядлівых законаў патрабаваць, і жыццё сваё змяніць. Не для сябе, дык для дзяцей лепшую долю прыдбаць?

Толькі для гэтага трэба пакрысе выціскаць з сябе раба.

Зінаіда ЦІМОШАК.
Слуцкі раён.

Погляд

Не разбягацца, а яднацца трэба

Вітаю цябе, паважаная "Народная воля"!

Купляю вашу газету ў кіёсках, а зараз мяркую падпісацца на яе, таму што яна стала для мяне свежым паветрам, якога нам зараз так не хапае.

Мне пяцьдзесят гадоў. Нарадзіўся і рос у Беларусі. І ўсё жыццё разам з усімі чакаў: то калі скончыцца пасляваенная галеча, то калі спыняцца савецкія агрэсіі. І вось, нарэшце, некалькі гадоў свабоды і дэмакратыі. Але надыхацца не паспелі, зараз — мы зноў у брудзе. Я лічу, што час чакання прайшоў, і кожнаму трэба вырашыць, як яму жыць: па сумленні ці з кляпам у роце.

Шмат людзей, згубіўшы надзею, бягуць у іншыя краіны: хто на заробкі, а хто і назаўсёды. У мяне таксама было жаданне паехаць куды-небудзь, але гады ўжо не тыя, ды і не разбягацца, а яднацца нам трэба.

Таму я ўдзельнічаю ў мітынгах, галасую супраць дыктатуры, падпісваю лісты пратэсту і г.д.

Яшчэ я жадаю падтрымаць Аляксея Шыдлоўскага і іншых палітвязняў у іх пакутах. Вельмі цяжка і крыўдна сядзець за кратамі па ліпавым абвінавачванні.

Мяне здзіўляе: шмат хуліганаў і жулікаў разгульваюць на свабодзе, а лепшыя людзі краіны сядзяць у турме. Яны для правячай эліты страшней за забойцаў, бо тая бачыць у іх пагрозу свайму рэжыму і зусім някепскаму жыццю, якое сабе пабудавалі кіраўнікі на змане і галечы народа. Крыўдна бачыць, з якім цынізмам усё гэта робіцца.

Мы апынуліся ў краіне, дзе ніхто не абаронены ад беззаконня і здзекаў улад, і ў кожны момант — пасля мітынгу ці па нейкім даносе — могуць схапіць, намяць бакі і пасадзіць у турму.

Як кажуць, лепей змагацца стоячы, чым стаяць на каленях. Можа, гэта і надта ўзвышаныя словы, але іншага шляху няма.

Я ганаруся сапраўднымі сынамі Беларусі Аляксеем Шыдлоўскім, Паўлам Севярынцам, Паўлам Шараметам і іншымі, якія мужна змагаюцца супраць дыктатуры.

Жыве Беларусь!

P.S. *Падтрымліваю тых чытачоў, якія лічаць, што "Народная воля" — гэта самая лепшая ў Беларусі газета. Я раней амаль што не чытаў газет, а вось ваша — першая, якая дае мне магчымасць лёгка ўздыхнуць, усяляе надзею на лепшую долю, на тое, што прагрэсіўных людзей у нас не так і мала, як лічаць некаторыя.*

З павагай —

Валерый ГАЙСАРАЎ.
Мінск.

Халва, халва...

За гады кіраўніцтва А.Г.Лукашэнкі я, як і большасць насельніцтва, стаў жабраком. Чаму? Таму што мы ўпарта вяртаем усё "лепшае савецкае" і чым далей, тым "весялей" робіцца. Найбольшы жах — духоўны генацыд. Вынішчаецца родная мова, гісторыя, культура. Наш вярхоўны навуковец дагаварыўся да таго, што быццам нашы карані, гісторыя, культура бяруць свой пачатак у Расіі.

Шмат што можна выцерпець, але толькі не бясконцую гаварыльню. Ледзь не кожны дзень па радыё і БТ чуеш аб тым, што мы жывём лепш за Еўропу і якое гэта шчасце — аб'яднанне з Расіяй. А можа, і трэба аб'яднацца з Расіяй, каб прэзідэнтам там стаў А.Г.Лукашэнка? Не толькі нам мучыцца, хай і Расія адчуе яго ласку.

Чым горш жывём, тым больш гаварыльні. Толькі ранічай устанеш — і зноў: "Халва, халва..." А саладзей не становіцца.

Мікалай ЛІСІЦКІ,
пенсіянер.
Мінск.

Шыла ў мяшку

Хто страшыцца праўды

Калі А.Лукашэнка выступае па расійскім тэлеканале, то на пытанні маскоўскіх тэлевядучых аб беларускай апазіцыі адказвае заўжды з робленай паблажлівай усмешкай: маўляў, якая апазіцыя, аб чым тут гаварыць? На ўсю Беларусь ледзь 400 чалавек набярэцца...

Паблажлівыя "экспартныя" тэлеўсмешкі нашага прэзідэнта, адрасаваныя звычайна не знаёмай з рэальным становішчам у Беларусі публіцы, змяняюцца на зусім іншую міну ў сябе дома — пагрозлівую, злосную. І яна як бы спускаецца затым зверху ўніз, па ўсёй "вертыкалі".

Калі я рашыў патурбаваць рэдакцыю "Народнай волі" сваім допісам, дык таму, што хочацца, каб як мага больш людзей зразумелі, наколькі ахоплены страхам "вертыкальшчыкі". І зусім не "кучка каких-то юнцов-хулиганов" іх палохае. Ведаюць яны і адчуваюць: чэсных і мужных людзей, хто не мірыцца з сённяшнім дзяржаўным гвалтам, нашмат больш за ўлюбёную лукашэнкаўскую лічбу "400". А таму прыспешнікі ўлады намагаюцца з усіх сіл не дапусціць, каб людзі нават у маленькай вёсачцы пачулі слова праўды. І ідуць дзеля гэтага на прамое парушэнне Канстытуцыі і законаў, не саромеюцца падробак і хлусні.

Вось вам прыклад з жыцця на нашай вёсцы. Група яе жыхароў звярнулася ў Лунненскі сельвыканкам з просьбай на дазвол аб правядзенні сустрэчы з кіраўніцтвам Беларускага народнага фронту. Вынік? Вы, канешне, зразумелі: у адказ — катэгарычная адмова.

Гэта зусім не дзіўна: як жа ўлады дазволяць размову вяскоўцам з гэтымі "страшнымі бэнээфаўцамі"? Дзіўна іншае: як старшыня Лунненскага сельскага Савета дэпутатаў В.М.Карловіч абгрунтоўвае **рашучае "не"**. Папершае, маўляў, заява на сустрэчу не належным чынам афармлена (зачэпкай "неналежнасці" тое, што просьбу адрасавалі **старшыні сельскага Савета народных дэпутатаў,** а яны ўжо **не народныя**! Якая абраза...). Па-другое, заява пададзена быццам пазней чым за 15 дзён да прызначанай сустрэчы (гэта 100-працэнтны зман, усё было зроблена ў вызначаны парадкам тэрмін). Па-трэцяе, падаўшыя заяву, аказваецца, не "стаяць на ўліку" як грамадская арганізацыя ў райвыканкаме. (Гэта ўжо сапраўдныя "вертыкальныя" выкрутасы: ніякая рэгістрацыя для правядзення сустрэчы непатрэбна.)

Галоўная ж прычына — страх, што людзі могуць пачуць зусім не тое, што дзяўбе ім у галовы афіцыйная прапаганда, — засталася не названай. Але яна — ясней за ясную. У рэшце рэшт, хай жывуць са сваім страхам. Для яго ў іх якраз ёсць важкія прычыны, як бы ні хавалі шыла ў мяшку.

Л.КАРПОВІЧ,
жыхар вёскі Лунна
Мастоўскага раёна.

Каб не паўтараўся горкі шлях

Добры дзень, шаноўная рэдакцыя!

З вялікай павагай стаўлюся да вашай газеты. Вы друкуеце розныя думкі, пішаце пра гісторыю нашай Беларусі.

А што асабліва ўсхвалявала мяне апошнім часам, дык гэта лісты палітвязням, прыгожым, разумным маладым людзям, якія не могуць змірыцца са знявагай нашай годнасці, нашых ад Бога дадзеных сімвалаў, мовы, культуры.

Хацелася б ведаць, а якую краіну прадстаўляюць дэпутатыпалатнікі, якіх выбаршчыкаў? Што добрага можна чакаць ад іх бязлікіх "одобрямсов"? Чаму з іх ні адзін не выступіць у абарону законнасці?

А жыццё пагаршаецца, прылаўкі пусцеюць, людзі бяднеюць. У магазіне цукру няма, а калі бывае, то даюць толькі па 2 кг пасля доўгага стаяння ў чарзе. Ды і за ўсімі адносна таннымі прадуктамі чэргі, чэргі, як калісь. Вось гэта і называецца "стабільнасцю"?

Не дзіва, што моладзь не хоча паўтарыць горкі шлях старэйшага пакалення і змагаецца за свабодную, незалежную Беларусь. Паўлу Севярынцу, Аляксею Шыдлоўскаму і многім іншым хачу пажадаць стойкасці, мужнасці і дадаць, што ўсе свядомыя беларусы з вамі, дарагія нашы хлопцы.

Улада баіцца вас, таму і зняволіла. Але не скарыла!

З павагай —
Галіна КАНДРАЦЕНКА.
г.Барысаў.

Творчасць чытачоў

Добры дзень, "Народная воля"!

Мяне вельмі хвалюе сучаснае і будучае нашай краіны.

Разам!

Мы зусім не варты любові,
Бо яна у нас госця чужая.
Мы не варты сваёй радзімы,
Бо цямрэча яе абдымае.
Мы ж стаім і глядзім у неба.
Мы глядзім на вялізныя хмары.
Мы чакаем, калі, як сонца,
Заўсміхаюцца нашы мары.
Шэрань душыць усё болей і болей,
І не выбрацца нам нізавошта,
Калі знікне святлінка-надзея
І ў душы сціхне вокліч:
— Дзе я?
То сумленне наша блукае
Цераз сэрца ад краю да краю.
Можа, разам благое адрынем,
Позірк кінем на чорную лату
І ачысцім ад бруду хату?
Зробім усё, у чым стане патрэба.
Асвабодзім ад хмараў неба.
Будуць мары свяціць над намі,
Здзейснім іх мы сваімі рукамі.
Вось тады запросім у госці
І любоў, і каханне, і ласку.
Тады будзем варты Радзімы,
Што падобнаю стане на казку...

Ніна КРЫВЕЛЬ.
г.п. Івянец
Валожынскага раёна.

Стоп-кадр

Насуперак бядзе

Вёсачка Міхалёўка Брагінскага раёна — усяго ў 15 кіламетрах ад Чарнобыльскай АЭС: сапраўдная "зона"! Жыхары адсюль былі эвакуіраваны адразу ж пасля катастрофы на станцыі. І зараз, праз 12 год, радыяцыйны фон тут складае аж 1000 мікрарэнтген у гадзіну пры максімальна дапушчальнай норме — 20 мкр/г.

Тым не менш вёска не пустая. Тут у адным з дамоў жывуць Іван Арэйшчанка і Берута Кіджытэ. Жывуць ужо дзесяты год, маюць гаспадарку: даглядаюць коз, курэй, абрабляюць агарод. У пакінутай былымі гаспадарамі хаце навялі ўзорны лад-парадак.

Гэтым дваім, якія, насуперак бядзе, нічога не баяцца, — не сумна разам, яны звыкліся з адзінотай. Праўда, часам яе парушае з'яўленне міліцыянераў, якія патрабуюць ад бесамасёлаў пакінуць забароненае для жыцця месца...

Але, як бачым, беспаспяхова: Іван і Берута ў Міхалёўцы адчуваюць сябе дома.

Здароўя вам і дабра, цярплівыя, мужныя людзі!

Фота Віктара ТАЛОЧКІ, БелТА.

Творчасць чытачоў

Пра братэрства

Слава еднасці чалавечай!
Ды не трэба такога братэрства,
Калі ў скуру нібыта авечую
Прыбіраецца ўсякае зверства,
Калі брат зневажае брата.
А той мусіць тайком хітравата,
Для маральнага суцяшэння
Паказваць дулю ў сваёй кішэні.
Будзе братам маім заўсёды
Толькі той, хто мне зычыць свабоды,
Хто шануе маю незалежнасць.
Назаву сваім братам родным
Азіята і еўрапейца.
І калі наш сусед усходні
Прывітае мой край: "Будь свободный!",
Абдыму, нібы брата, расейца.

Святлана БАГДАНКЕВІЧ.
Мінск.

Лёс Бацькаўшчыны

Беларусь, мая Радзіма,
Мой адзіны мілы кут!
Колькі бед ты перажыла,
Колькі вынесла пакут...

Як цябе душылі, білі
Сцерці марылі з зямлі,
Рукі да крыві круцілі —
Ды адолець не змаглі.

За цябе сцяной стаялі
Верныя дачкі, сыны,
Незалежнасць атрымалі,
Дачакаліся вясны.

Але зараз ў край наш родны
Заблудзіла зноў зіма.
На душы цяжар маркотны,
А прасвету ўсё няма.

Каму дзякаваць за "казку",
За "турботы пра народ"?!
Мы, на жаль, такую ласку
Маем ўжо не першы год.

Надта ўмела нелюдзь хлусіць,
Ды падман усё ж відаць.
Чорт не зможа ўсіх прымусіць
Пад сваю дуду скакаць!

Дык дакажам, што мы маем
Гонар, моц і розум свой:
Незалежнасць атрымаем,
Мір, свабоду і спакой!

Святлана ГЕРАСЬКОВА,
17 год.
Мінск.

Роздум

Станьма відушчымі

Сёння людзі майго веку — ветэраны вайны і працы — могуць горда называць сябе "мільянерамі", калі мець на ўвазе нашы пенсіі. Многіх цешаць гэтыя семізначныя лічбы, і не ўсе задумваюцца", а ці паляпшаецца з іх павелічэннем дабрабыт? Бо лічбы на цэнніках растуць куды хутчэй, і пакупальніцкая здольнасць падае. Што ж за радасць ад тых "павялічаных" пенсій? Калі валіцца эканоміка, што толку з пустых лічбаў?

Але ўнікнуць у сапраўдныя прычыны пагаршэння жыцця не ўсе імкнуцца. Часта чуеш — маўляў, ва ўсім "спекулянты" вінаваты, хоць нельга не заўважаць, што прадаюць прадпрымальнікі, прыватныя гандляры свой тавар танней, чым у дзяржаўных крамах. Ды ці мала яшчэ чаго не заўважаюць, не хочуць заўважаць мае равеснікі, звыкла пагаджаючыся з тым, што скажуць "наверсе".

Кепска гэта, але, на маю думку, не самае горшае ў нашай сённяшняй рэчаіснасці. І нават калі прэзідэнт краіны, нечакана для ўсіх, ляціць за дзесяць тысяч кіламетраў на Алімпійскія гульні за вялікія грошы падаткаплацельшчыкаў, — гэта не самае горшае. У рэшце рэшт ён прэзідэнт, тым больш — прэзідэнт Алімпійскага камітэта сваёй краіны.

Нават калі на прэзідэнцкім узроўні прымаецца рашэнне аб футбольным турніры дэпутатаў і чыноўнікаў краін СНД у Мінску і на гэта зноў-такі выдаткоўваюцца вельмі вялікія грошы, гэта таксама не самае горшае.

Нават калі з усіх дзяржаўных сродкаў масавай інфармацыі, як з рога багацця, ільюцца лічбы і працэнты "ўздыму" вытворчасці, малююцца ружовыя перспектывы, а цэны ўпарта сцвярджаюць адваротнае, то і гэта не самае горшае ў нашым жыцці.

Нават калі да цябе на вуліцы падыдуць у плямістым камуфляжы міліцыянты, красамоўна пастукваючы гумавай дубінкай, і загадаюць сысці з месца, на якім ты спыніўся, дамовіўшыся аб сустрэчы, а ты запытаеш у іх: "А чаму я не магу стаяць там, дзе хачу?" і за гэта апынешся ў пастарунку — гэта таксама не самае горшае.

І тое, што міліцыянтаў і праваахоўных фарміраванняў рознай афарбоўкі ў нас у два разы болей, чым войска, выглядае не вельмі прыстойна, але трэба і гэта зразумець. "Бацька" сказаў, што свой народ за цывілізаваным светам не павядзе". Напэўна, ведае лепшае месца, таму і гэта не самае горшае.

І тое, што ўчарашнія лайдакі, якіх ледзь дацягнулі да восьмага класа ў школе і тыя на "тройках" ледзь трапілі ў мясцовае СПТВ, дзе за грошы падаткаплацельшчыкаў яшчэ два гады бавілі час, а сёння складаюць галоўную ўдарную сілу ў гэтых праваахоўных фарміраваннях, — небяспечнае, але не самае горшае.

І тое, што, нягледзячы на такую моц, злачыннасць у краіне няўхільна расце, бо гэтым малайцам пастаўлена адказная задача: ваяваць з дэманстрантамі больш заўзята, чым з гвалтаўнікамі, злодзеямі, забойцамі, — вельмі кепска, але і гэта не самае небяспечнае.

А вось тое, што людзі не могуць свабодна на старонках дзяржаўных газет, на тэлебачанні і радыё сказаць тое, што яны думаюць аб усім — гэта, лічу, і ёсць самае горшае.

Бо ў гэтым — небяспека для ўсіх: і тых, хто рыхтуе чарговыя ўказы, і тых, хто падтрымлівае кожнае слова і кожны крок прэзідэнта, і тых, хто лічыць, што прэзідэнт парушае сваю ўласную Канстытуцыю.

Самае дарагое — мець права на ўласную думку, адкрытае выказванне.

Сёння большасць ветэранаў лічыць, што гэта не вельмі істотна: была б каўбаса. Яны не чытаюць незалежныя выданні, у якіх гучыць голас праўды. Але заўтра, калі да выбарчых скрынь прыйдзе новае пакаленне, будзе інакш. Бо сярод гэтага пакалення будуць тысячы Лабковічаў і Шыдлоўскіх, тысячы Міронаў. Гэта непазбежна. Так будзе. І мы развітаемся са слепатой, станем відушчымі.

Фелікс ШКІРМАНКОЎ,
інвалід II групы Вялікай
Айчыннай вайны.
г.Слаўгарад.

Тревожно

Открывали новую школу...

Когда звучит голос Поэта и Гражданина Нила Гилевича о крайне бедственном положении белорусского языка в Беларуси, я не могу не согласиться: действительно, это так.

Политика КПСС, по всему СССР направленная на уничтожение национальных языков в пользу одного — русского, в Беларуси осуществлялась особенно целеустремленно, настойчиво и успешно. Эти "успехи" нам и будущим поколениям белорусов дорого, очень дорого обойдутся. Тем более что и сегодня война со всем белорусским продолжается. Да еще как!

Вот один, близкий мне пример. По улице Жуковского в белорусской столице в прошлом году открывалась новая школа — красивая, внушительная. Даже белорусский президент не мог пройти мимо такого события. Но что меня удивило, школа-то для белорусских детей — изначально русскоязычная! А рядом — еще пять таких же школ...

Вот вам и "равноправие" двух языков, утвержденное пресловутым референдумом! А правильней, явная дискриминация прав коренного населения страны.

Перефразируя сакраментальное изречение "нет человека — нет проблемы", можно, пожалуй, утверждать, что сегодня в Минске уже "нет проблем" с белорусским языком. Ибо он почти полностью вытеснен из среды обучения и употребления. Те же школьники, даже будь у них возможность получения среднего образования на родном языке, дальше учиться на нем не смогут. Нет таких высших учебных заведений в суверенной Беларуси! И можно понять тех родителей, которые, заботясь о будущем своих чад, посылают их в русскоязычные школы. Хотя мнение о том, что все это они делают с горячим желанием, считаю несколько преувеличенным. Скорее, это вынужденный шаг.

Сужу об этом хотя бы по уже упомянутой школе на улице Жуковского. Были ли среди родителей противники того, чтобы сделать ее белорусской? Да, были. Но, представьте, совсем немногочисленные. Удивительно, правда? Но еще удивительней слышать утверждения "свыше", что русификация ведется якобы исключительно с учетом волеизъявления родителей...

Помню, как Нил Семенович Гилевич не без основания ратовал за то, чтобы новая школа в Радошковичах — на земле великого песняра Янки Купалы — была белорусской. И что же, прислушались государственные мужи к мнению выдающегося деятеля национальной литературы и культуры, к здравому смыслу, наконец? Увы, увы...

У меня нет готовых советов, как быть. Знаю одно: кому дорога его родина, его земля — Беларусь, тот должен любить родной язык, беречь, как великую драгоценность, всячески расширять сферу его влияния и употребления. И говорить, и петь, и писать по-белорусски, не испытывая той горечи, что я теперь. Иначе — небытие.

Владимир РОМАНОВСКИЙ.
Минск.

Праздник вышел не для всех

Хочу рассказать вам о празднике, устроенном радиостанцией "Мир" по поводу своего первого дня рождения.

Начался он часов в шесть возле Дворца спорта на лужайке. Сначала все шло тихо-мирно. Люди слушали выступления белорусских поп-звезд, смеялись вместе с ди-джеями. Но некоторые детали не слишком ласкали взор — например, обилие сине-серо-пятнистых "ковбоев", расположившихся полукругом в метрах десяти от сцены.

А в общем, не все было так плохо, все-таки — музыка! В размеренном темпе праздник дошел до своей кульминационной точки — шуток смелых КВНщиков. Ребята объясняли смысл эволюции в природе следующим образом: мол, обезьяне дали в руки палку — и она стала человеком... Сообразительные зрители, оглядевшись вокруг, осмелились довольно звонко засмеяться. Через несколько минут шутку восприняли и те, с "палками". Реакция была абсолютно противоположная всеобщей, и тут автор этих строк понял, что "просто так" все не закончится. Вероятно, решив, что "проходиться" дубинкой по самим КВНщикам как-то не с руки, наши доблестные стражи порядка решили отыграться на ком-нибудь другом. "Другие" очень быстро нашлись. Тем более — какой же белорусский концерт без национального флага?! Вот и оно — бело-красно-белое полотнище и скандирования "Жыве Беларусь!".

Блюстители порядка, понятно, не согласились с этим, удачным марш-броском, выхватив из толпы особо резвых, громкоголосых и поддерживающих флаг. Само задержание прошло весьма "корректно": пинок одному, таскание за волосы второго — обычные дела!

И все же — спасибо за праздник, радиостанция "Мир"! Если что и было не так, то не по вашей вине.

Сергей АНДРЕЕВ.
Минск.

Народная Воля
18 ЧЭРВЕНЯ 1998 г.

Дайджест

Слоны — жертвы экономического кризиса в Индонезии

Экономический кризис в Индонезии стал причиной бед и несчастий не только для людей, но и для животных, пишет американская газета "Крисчиан Сайенс Монитор". К растущей армии безработных индонезийцев добавились новые жертвы - слоны. Сильных и умных животных индонезийцы издревле задействовали на строительных и полевых работах. Но слонов надо кормить и лечить, а это теперь не по карману местным жителям. Не каждый может тратить ежедневно на слона около полутора долларов, ведь на эту сумму можно прокормить семью из трех человек. Власти страны намерены запретить отлов диких слонов для использования в хозяйстве, так как в неволе у них теперь гораздо больше шансов умереть от голода или болезней, пишет газета.

Приемная дочь бывшего президента Никарагуа Даниеля Ортеги обвиняет своего отчима в сексуальных домогательствах

Как сообщает американская газета "Ю-Эс-Эй Тудэй", обвинительную речь Зоиламерики Ортега транслировали национальное радио и телевидение. По заявлению девушки, отчим начал проявлять к ней определенный интерес, когда той было всего одиннадцать лет. Сейчас Зоиламерике тридцать лет, и она наконец решила поведать правду о своем легендарном "папаше". Сам же Даниель Ортега категорически отрицает обвинения падчерицы. Он заявил, что столь наглая ложь глубоко ранила его отцовские чувства.

Американская газета "Крисчиан Сайнс Монитор" разъясняет своим читателям, почему школьные автобусы в США желтого цвета

Причина оригинального цвета - безопасность. Желтый цвет позволяет автобусу находиться всегда в центре внимания в сумерки и в предрассветные часы. Стандарт окраски всех школьных автобусов в США был утвержден в 1939 году на конференции по вопросам безопасности школьного транспорта. "Отцом" желтого школьного автобуса стал некий Фрэнк Кир. Именно ему пришла в голову идея покрасить школьный транспорт в столь заметный цвет, отвечает газета.

Центральное Разведывательное Управление США принимает участие в обучении сил безопасности Палестинской Автономии

Так сообщает агентство "Рейтер" со ссылкой на газету "Нью-Йорк Таймс". ЦРУ проводит обучение по таким аспектам, как разведка, сбор информации, ведение допросов и другие нюансы шпионского ремесла. По данным газеты, тренировки проходят на территории США с середины 1996 года при помощи спецагентов ФБР и с ведома Израиля. Программа обучения палестинских "секьюрити" проводится в рамках сотрудничества ЦРУ, Палестинских сил безопасности и Шин Бет - израильской службой внутренней безопасности.

По сообщению газеты, ЦРУ обучает палестинцев так называемой "гуманной" технологии допросов, то есть без применения пыток. Однако по данным международных правозащитных групп, палестинская служба регулярно применяет пытки, в результате чего уже умерло несколько человек. Американские официальные лица отказались комментировать ход совместной программы.

Подготовила Светлана РОСТОВА.

В объективе — Великобритания

Ночной Лондон.

Рэха

Сталін пасылаў у Сібір, Лукашэнка — у Афрыку

Родныя браткі-беларусы! Да чаго мы дажыліся! Наш "бацька"-прэзідэнт у каторы ўжо раз асарамаціў не толькі сябе, але і ўсіх нас, грамадзян Беларусі. Брыдка было глядзець па дзяржаўна-халуйскім тэлебачанні вечарам 27 мая і чуць у такім жа "Радыёфакце" раніцай 28 мая выступленне Лукашэнкі перад чыноўнікамі дзяржаўнага апарату і спартыўнымі кіраўнікамі.

Кіраўнік дзяржавы перад усёй краінай заявіў, што на рукі некаторых (непаслухмяных) надзене наручнікі, сашле ў Афрыку. Бадай, першы раз за час сядзення ў высокім крэсле прэзідэнт выпусціў стрэлы ў бок сваіх набліжаных — таварышаў Замяталіна і Пашкевіча. Маўляў, не пракантралявалі своечасовую выплату зарплаты футбалістам.

Прэзідэнт перад усім светам паказаў сябе такім, якім ён ёсць на самай справе. Аўтарытарны почырк яшчэ і яшчэ раз праявіўся ў яго паводзінах. То ён узносіць "перадавы вопыт" Гітлера-людаеда, то імкнецца капіраваць жорсткасць Сталіна-ката, то выстаўляе сябе падобным на Героя Савецкага Саюза Пятра Машэрава.

Наручнікі — галоўнае пудзіла Лукашэнкі. Ён запалохваў імі на адной з нарад і старшыню ўрада Лінга, і міністраў, і старшынь аблвыканкамаў... У прэзідэнта нават гатовы сцэнарый надзявання наручнікаў. Хіба ж не па загадзя падрыхтаваным сцэнарыі надзявалі наручнікі на міністра сельскай гаспадаркі і харчавання Васіля Севасцянавіча Лявонава? Нават не пасаромеліся паказаць гэты агідны факт па тэлебачанні.

І самае агіднае тое, што калі Лукашэнка пужае самых высокіх дзяржаўных чыноўнікаў наручнікамі, яны пакорліва-маўкліва схіляюць галовы, як быццам так і трэба. Мяркую, што не адзін чыноўнік у дрыжыках працуе, у дрыжыках ідзе на работу. Шкада небаракаў!

Насцярожвае тое, што кіраўнік дзяржавы імкнецца апраўдаць свае правалы і няўдачы нападам нейкіх ворагаў. І Сталін не мог жыць без ворагаў. Лукашэнку ж яны бачацца на кожным кроку. Панізіўся курс беларускага рубля — жулікі і прахадзімцы падладзілі, павысіліся цэны — гандляры вінаваты, міністры. А "сам" чысценькі-справядлівы. Вось так і ачмураецца народ. Як у гады акупацыі абалваньвалі беларусаў гебельсаўскія брахлівыя газеты, якія трубілі аб усталяванні "новага парадку".

На жаль, па лукашэнкаўскім сцэнарыі газетны і радыё-тэлевізійны зман гучыць на ўсю краіну. Па іх выходзіць, што сённяшняя Беларусь нават абганяе некаторыя заходнія краіны. А тым часам наш кашалёк ўсё худзее і худзее.

Але ж вярнуся да галоўнага — наручнікаў і ссылак у Афрыку. Сорам і яшчэ раз сорам кіраўніку дзяржавы размахваць наручнікамі, запалохваць турмой. На ўсіх патрыётаў наручнікаў не хопіць. Што ж тычыцца міністраў, то, бадай, на кожнага наручнікі ўжо ёсць. Не хочаш сам ісці ў адстаўку, рыхтуйся ў турму. Такі лукашэнкаўскі рэжым. "Бацька" надзеў на беларусаў трывалае ярмо. Ды і не ён накінуў аброць, а самі беларусы заабброцілі сябе. Адмовіліся ад роднай мовы, ад права выбіраць мясцовых кіраўнікоў. Словам, усе свае правы аддалі аднаму прэзідэнту.

А зараз, браткі-беларусы, мы мітынгуем больш на кухнях. Прэзідэнт нам дулю пад нос, а мы, як і тыя ж міністры, моўчкі глытаем крыўду.

І апошняе. Аляксандр Рыгоравіч, я звяртаюся да Вас як былы палітрук да былога палітрука. Напачатку васьмідзесятых Вы былі намеснікам камандзіра роты па палітчастцы, я ў сярэдзіне пяцідзесятых — намеснікам камандзіра батарэі цяжкай артылерыі па палітчастцы. За больш як сорак гадоў ў радах камуністычнай партыі я поўнасцю зразумеў сутнасць камуна-фашысцкага рэжыму. У свой час напісаў пісьмо Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР К.Я.Варашылаву з просьбай аб звальненні ў запас. Я пакаяўся за свае грахі, што адурманьваў людзей камуністычнай ідэалогіяй.

Вы ж, Аляксандр Рыгоравіч, цяпер на высокай пасадзе кіраўніка самастойнай дзяржавы. Але працягваеце ліць слёзы па Савецкім Саюзе — апошняй імперыі на планеце, стараецеся вярнуць старыя часы. Вы нават слова "дэмакраты" не хочаце сказаць правільна, такая ў вас на іх алергія.

У свой жа час Вы, Аляксандр Рыгоравіч, з трыбуны Вярхоўнага Савета Беларусі гаварылі Кебічу: "Вячаслаў Францавіч, падайце ў адстаўку!" Зараз я гавару Вам: "Аляксандр Рыгоравіч, падайце ў адстаўку!"

А яшчэ звяртаюся да грамадзян Беларусі. Шаноўныя, не мітынгуйце на кухнях, выказвайце свае думкі адкрыта, скажам, на старонках незалежнай газеты "Народная воля". Урэжце са свайго сямейнага бюджэту невялічкую суму і падпішыцеся на гэтую газету. Зробім "Народную волю" ўсенароднай беларускай трыбунай. Больш будзе падпісчыкаў — таўсцейшай стане наша газета, больш будзе месца ў ёй для нашых пісьмаў.

Кірыла ДАНІЛАЎ, інвалід Вялікай Айчыннай вайны другой групы, былы выбаршчык прэзідэнта, які памыліўся ў час галасавання.

Пухавіцкі раён.

ВЫЙТИ ЗАМУЖ ЗА АМЕРИКАНЦА

Светлана СВИСТУНОВА

Первая история, которую я услышала, приехав пару лет назад в Нью-Йорк, была история четы Боббитов. Каждый день американцы жадно приникали к экранам телевизоров, желая узнать все новые и новые подробности, как и почему Лорена Боббит отсекла кухонным ножом половой член своему мужу Джону. История привлекла к себе много внимания не столько из-за дикости и пикантности сюжета, но еще и потому, что (о чудо американской медицины!) член Джону Боббиту пришили на то же место, где он был раньше. Более того, вышеуказанная часть тела сохранила все присущие ей функции.

Поскольку я приехала из России и имею за плечами нормальное совковое детство и юность, то моей первой реакцией было чувство глубокой жалости к несчастному пострадавшему мужу, и еще, учитывая пикантность ситуации, все время хотелось пошутить на эту тему. Но вскоре я поняла, что являюсь белой вороной, а американцы относятся к ситуации с Боббитами совсем по-другому.

Как-то на одной из вечеринок в Нью-Йорке, куда позвал меня один знакомый американский журналист, я пошутила, что хочу вступить в общество по защите Джона Боббита и делать бизнес, продавая футболки с его портретом по 25 долларов каждая.

Эффект превзошел все мои ожидания и был подобен бомбе замедленного действия. Вся компания (в основном это была интеллигенция, журналисты, преподаватели университетов, служащие фирм), мужчины и особенно женщины стали убеждать меня, все более и более распаляясь, что Лорена совершила этот поступок после того, как муж изнасиловал ее. Это был протест против унижения, которое она терпела и больше была не в силах вынести.

Мне понравился энтузиазм, с которым все присутствующие взялись обсуждать проблему, так что я сознательно "подыграла" и встала на крайние позиции. Тут уж со всех лиц окончательно исчезло выражение любезной скуки. Наверное, в глазах всей компании я выглядела мазохисткой, приехавшей из варварской страны и мечтающей, чтобы муж ее насиловал как можно чаще.

Зато в тот же вечер я получила брачное предложение. 42-летний Ричард взялся подвезти меня. Минуты две он говорил о великой русской литературе (Толстой, Чехов), потом минут сорок о бывшей жене, детях, красивом доме и лужайке перед домом, затем перешел к доходам. Доходы у него были неплохие. Затем, расспросив меня о главных вехах моей жизни, Ричард сказал мне о своих серьезных намерениях. Вначале я не поверила и спросила, почему он вдруг столь неожиданно (ведь он меня совсем не знает!) сделал вывод, что мы подходим друг другу. На это Ричард ответил, что один раз он уже обжегся о независимую эмансипированную американскую женщину и теперь ищет нечто совсем другое...

Но, побыв в Америке полгода, я поняла, что Ричард не единственный, кто несколько запуган эмансипированной американской женщиной. Среднестатистический американский мужчина давно уже не подает женщине пальто, не пропускает ее вперед, не платит за нее в ресторане. Большинство американок даже не позволят мужчине помочь поднести тяжелую сумку, восприняв это как дискриминацию. А он все время боится натолкнуться на ее недовольство.

Кстати, многие мужчины испугались еще больше, когда суд после полугодового разбирательства все-таки оправдал Лорену Боббит, признав, что она совершила свой поступок в невменяемом состоянии. Некоторые испугались, что женщины теперь смогут бороться за свои права таким способом и, оказывается, это может им сойти с рук.

Но, присмотревшись внимательно к отношениям между мужчиной и женщиной в Америке, я поняла, что боязнь вызвать недовольство женщины — сущие пустяки по сравнению со страхом ее потерять. Если сесть перед телевизором и "полистать" все 70 с лишним каналов американского телевидения, то, даже попадая на разные места многочисленных мыльных опер и телевизионных спектаклей, можно наблюдать разные варианты страданий мужчины, умоляющего Ее не уезжать, не бросать его, не покидать этот прекрасный дом, не принимать так бесповоротно решения и т.д. Он стоит на коленях перед Ней, он ползет за Ней, он плачет, и большие слезы текут по его щекам. Но Она, как правило, лучше знает, чего Она хочет.

Долгая борьба за эмансипацию в Америке дала свои плоды. Женщина действительно завоевала равные права с мужчиной. У нее есть выбор: делать карьеру, быть домохозяйкой или постараться совместить профессиональный рост с воспитанием детей.

У мужчин такого выбора нет. Он не может позволить себе не делать карьеру, не зарабатывать денег (если, конечно, его не устраивает роль бездомного или он наследник большого состояния). Я слышала передачу по радио в прямом эфире, звонил мужчина, который жаловался, что никак не может поделить с женой обязанности. Все, что ему хочется, это готовить обед и воспитывать детей. Но того же хочется и его жене. "Вы должны найти себе работу, чтобы содержать семью", — посоветовал ему ведущий радиопередачи. И по всем звонкам, которые потом раздались в редакции, стало ясно, что никто такого мужчину, мечтающего о роли домохозяйки, серьезно не воспринимает.

Акценты в американском обществе несколько сместились в сторону женщин. Они оказались деятельными и энергичными. Закон, как правило, защищает слабый пол, который в Америке стал достаточно сильным. Так, например, прежде чем мужчина приступит к работе в качестве государственного служащего, он должен ознакомиться с правилами, запрещающими всякое сексуальное домогательство по отношению к женщинам, особенно подчиненным. Кстати, по этим правилам начальнику-мужчине даже запрещается говорить комплименты женщине, касающиеся, например, ее внешности. Считается, что в данном случае начальник смотрит на женщину не как на личность (похвалить за хорошую работу не возбраняется), а как на объект. Так что совершенно очевидно, что никакие "выкрутасы" с "девушками без комплексов" в Америке бы не прошли.

Когда я рассказала своему американскому приятелю, что значат многочисленные объявления в русских газетах, когда требуются "девушки без комплексов", а также о том, что часто начальник вынуждает свою секретаршу к половому сожительству, возмущению и удивлению моего приятеля не было конца. В отличие от русского мужчины, который смотрит на женщин слегка пренебрежительно, свысока, искренне считая, что красота и ум — вещи несовместимые, американский мужчина относится к женщине по-партнерски. И еще американский мужчина совершенно не комплексует, если его начальник — женщина.

Кстати, не исключено, что после работы они столкнутся в парикмахерской, потому что мужчина не считает зазорным делать маникюр или педикюр (сразу замечу, что это не имеет никакого отношения к гомосексуализму, как, может быть, кто-то подумал). Просто "быть можно дельным человеком и думать о красе ногтей", как писал Александр Сергеевич, писал, кстати, о мужчинах.

Не менее придирчиво американский мужчина относится и к своей фигуре. Спорт — неотъемлемая часть американской культуры. В гимнастическом зале в Нью-Йорке я наблюдала, как тренируются мужчины разных возрастов — упорно и жизнерадостно. В одном из таких залов я познакомилась с преподавателем истории и литературы 56-летним Джимом. Мы случайно разговорились, потом он пригласил меня на свои лекции, потом в театр. Потом пригласил к себе домой, познакомил с мамой, которой лет 100, но она в полном здравии. Весь дом его был в рюшечках, пуфиках и портретах мадонн на стенах. Когда же он начал говорить о своих доходах, то я поняла, к чему он клонит, — и действительно, Джим предложил мне выйти за него замуж. Он говорил, что, как только мы поженимся, он купит мне машину (в пределах 20 тыс. дол.), что мне не нужно будет работать. Он с восторгом говорил, что будет воспитывать мою шестилетнюю дочку и даст ей отличное, самое лучшее образование. Он был так торжественно серьезен, что я поняла: нужно поскорее его остановить. И я сказала, что мое сердце занято...

Джим расстроился, но, видно, я произвела на него такое сильное впечатление, что он решил познакомиться с какой-нибудь другой девушкой из России. Он стал писать письма в службы знакомств и очень скоро позвонил мне и сообщил, что едет в Россию, чтобы встретиться с некой девушкой Катей из Днепропетровска, но боится русской мафии. Но я его успокоила и даже попросила своего брата встретить Джима в Шереметьево.

Вернулся Джим из Москвы через неделю. Вид у него был чрезвычайно довольный — он весь светился, как начищенный чайник. Когда я спросила его о Кате из Днепропетровска, то он сказал, что русские девушки действительно лучшие в мире, но, к сожалению, у Кати из Днепропетровска нет того образовательного базиса, который есть, например, у меня. И предложил мне еще раз подумать над его предложением.

Когда же Джим стал спрашивать меня, как правильно произносить: "жопа" или "жопка", то мне стало понятно, чем он занимался в России с Катей из Днепропетровска и почему ее шансы свелись к нулю. Так и хочется воскликнуть: "Дорогие русские красавицы! Если вам хочется непременно замуж за иностранца, не спешите с потенциальным женихом в койку, а то вас постигнет участь Кати из Днепропетровска!" Впрочем, может, оно и к лучшему!

Не буду утомлять читателя подробностями своей жизни в Америке. Скажу только, что за полгода пребывания там (я работала над телевизионным проектом) я совершенно неожиданно для себя получила целых четыре (!) брачных предложения. И хотя, честно говоря, и в России я не была обойдена мужским вниманием, такого со мной никогда не случалось. У меня даже сложилось впечатление (может быть, ложное), что самая большая мечта американского мужчины — жениться. В семье он чувствует себя защищенным и, как правило, не помышляет об измене, носит женщину на руках и разделяет с ней все хлопоты по хозяйству и воспитанию детей.

А кроме того, я была той редкой для них женщиной (в отличие от американок, которые не станут терять время на выслушивание чужих жизненных историй), которая все-таки их слушала. А на языке американской знаковой системы, это, вероятно, было показателем некой особенной заинтересованности в данном мужчине, что на самом деле было для меня отчасти вежливостью, а отчасти любопытством к жизни людей другой страны.

И, наконец, последнее. Я вдруг поняла, что нахожусь в идеальном возрасте американской невесты — слегка за тридцать. Это тот возраст, когда большинство американцев вступают в брак. А кроме того, всех мужчин, хотевших на мне жениться, приводило в неописуемый восторг то обстоятельство, что у меня уже есть готовый ребенок, которого уже можно начинать воспитывать. Понятий "чужой ребенок", "неродной ребенок" там просто не существует. Мне даже кажется, что если бы у меня было, например, трое детей, то претендентов на руку и сердце было бы больше, — я для себя открыла, что американский мужчина мечтает иметь как можно больше детей. И просто здорово, если они уже есть — часть расходов уже сделана.

Впрочем, я не претендую на истину в последней инстанции. Все, что я здесь написала, чистая правда и относится к жизни определенных кругов американского населения — интеллигенции, проживающей в Вашингтоне, Нью-Йорке, Бостоне, в небольших городах на северо-востоке Америки. Что же касается южных Североамериканских Штатов, то, говорят, там нравы более патриархальные. Охотно верю, но я там не была.

P.S. *Когда меня спрашивают, почему я все-таки не вышла замуж ни за одного из четырех "женихов", для любопытных отвечаю: "Любовь зла — полюбишь и козла". Мне такой козел не встретился.*

("НГ".)

За кароткі тэрмін сваёй дзейнасці мэтазгоднасць свайго існавання даказала экалагічная міліцыя Брэста

Звыш двухсот тысяч пратаколаў за парушэнні экалагічных нормаў складзена сёння аддзелам экалагічнага кантролю ДАІ Брэсцкага аблвыканкама. Штрафы накладаюцца, як правіла, за невыкананне санітарных нормаў утрымання двароў, за выкідванне смецця ў неўстаноўленым месцы, за парушэнне правілаў перавозкі сыпучых грузаў.

Часцей за ўсё раскашэльвацца даводзіцца ўладальнікам аўтамабіляў — за перавышэнне нормы ўтрымання вокісу вуглероду ў выхлапных газах.

Экалагічная міліцыя працуе ў прыгранічным горадзе крыху больш за тры месяцы, аднак аб яе дзейнасці даведаліся ўжо многія. Першыя месяцы працы паказалі, што экалагічная міліцыя гораду неабходная. Падобны аддзел хутка з'явіцца і ў Брэсцкім раёне. Малакалькасны калектыў супрацоўнікаў новай службы спадзяецца, што з часам яны будуць аснашчаныя ўсім неабходным — аўтамабілямі, сродкамі сувязі і прыборамі кантролю.

Валянціна КАЗЛОВІЧ, БелаПАН.

Вось мой пераклад...

Добры дзень, шаноўная рэдакцыя!

Я, Вадзім Усцінаў, вучань гродзенскага ліцэя №1. Удзельнічаў у гарадскім конкурсе мастацтваў і заняў I месца — за пераклад на беларускую мову верша Байрана "Jwilight". Па парадзе настаўніцы дасылаю вам свой пераклад.

За натхненне, акрамя, зразумела, самога Байрана, я ўдзячны сваёй настаўніцы ангельскай мовы Данусе Іосіфаўне Лебедзевай і настаўніцы сусветнай літаратуры Людзміле Канстанцінаўне Пархац, чые вершы ўжо з'яўляліся на старонках "Народнай волі". Яна прывіла мне любоў да сусветнай літаратуры, якую я вывучаю на роднай мове па цудоўных перакладах стваральніка нашай навучальнай хрэстаматыі Лявона Баршчэўскага.

Вадзім УСЦІНАЎ.

Гродна.

Джордж Гордан БАЙРАН

Прыцемкі

Гэта гадзіна, калі салаўі
Пошчакі ў песнях заводзяць высокія.
Гэтай гадзінаю словы любві,
Клятвы ў каханні — такія салодкія!
Ціхія ветры і воды ў азерцы
Музыку дораць самотнаму сэрцу.
Росы на кожнай травінцы блішчаць,
Ў небе сустрэўшыся, зоркі мігцяць.

Хвалі азёрныя сінь паглыбляюць,
Дрэвы ж у сінь цемнаты дабаўляюць.
Неба — глыбокае, чыстае, яснае —
Мяккаю цемраю, цьмяным святлом
Ціха развітваецца з гэтым днём,
Месяц праводзіць прыцемкі згаслыя.

Пераклад Вадзіма УСЦІНАВА.

Нізкі паклон

Яны сталі роднымі

На тэрыторыі 11-й школы-інтэрната я апынулася выпадкова. Ішла сабе сваёй дарогай і вырашыла рушыць напрасткі, скараціўшы шлях. Праходзячы паўз будынак, міжволі адзначыла: якая чысціня, парадак наўкол! Не часта такое сустрэнеш. Усё дбайна дагледжанае, прыгожае, многа зяляніны. Па ўсім відаць — і юныя гаспадары, і іх старэйшыя сябры любяць гэты дом, як родны, клапоцяцца аб ім і ім ганарацца.

Захацелася пазнаёміцца з імі, іх жыццём — тут жа дзеці з няпростымі лёсамі, патрабуючыя асабліва тонкага педагагічнага падыходу. Гэтым дарам, як мне падалося пры першай жа сустрэчы, валодае дырэктар школы-інтэрната Анатоль Анатольевіч Апанасюк. Семнаццаць год ён на гэтай адказнай пасадзе, за гэты немалы тэрмін разам з калектывам аднадумцаў здолеў ператварыць "казённую ўстанову" ў цёплы дом для дзяцей з замаруджаным фізічным і разумовым развіццём. Колькі аддадзена працы, розуму, любові цяжкай і пачэснай справе. Для А.Апанасюка і яго калег галоўнае — не толькі каб іх выхаванцы мелі ўсё неабходнае, былі добра накормлены, апрануты, абуты, набывалі патрэбныя веды і навыкі, а каб мелі шанц на будучае, не адчувалі сябе людзьмі "другога гатунку", выкінутымі з грамадства.

У школе дзеці знаходзяцца пяць дзён на тыдні, а на выхадныя педагогі перадаюць іх у рукі бацькам. Ад сям'і яны не адарваныя і таксама адчуваюць яе цяпло. У інтэрнаце ж яны не таму, што бацькі ад іх адмовіліся (бываюць, на жаль, і такія), а таму, што ў маламаёмасных і шматдзетных сем'ях няма такіх магчымасцей для развіцця дзіцяці, якія створаны ў гэтай школе.

Каб падрыхтаваць іх да будучай самастойнай працы і жыцця, пераадольваючы складаныя праблемы ў псіхафізічным стане маленькіх выхаванцаў, тут прадугледжана прадуманая сістэма навучання. Стабільныя педагагічныя кадры, спецыяльна падрыхтаваныя для работы з такімі дзецьмі, развітая матэрыяльная база садзейнічаюць гэтаму. Вядома ж, не адразу ствараліся вучэбныя кабінеты рознага профілю: псіхолага, лагапеда, трэнера і г.д. Ёсць тут і фізкультурна-атлетычная зала, спартыўна-аздараўляльная пляцоўка, кабінеты рытмікі, малявання, спеваў, відэазала, бібліятэка, камп'ютэрнае памяшканне. А яшчэ — сад, цяпліца, дзе любяць працаваць выхаванцы.

На першым паверсе — утульная сталовая, сталы тут накрываюцца пяць разоў на дзень. На другім — вучэбныя класы і майстэрні. На трэцім — спальні, дзе ўсё па-хатняму: драўляныя ложкі, вясёлыя рознакаляровыя посцілкі. Ды не ў кожным доме такі лад і прыгажосць убачыш. Нідзе ні парушынкі. Гэта стараюцца нянечкі разам з маленькімі жыхарамі.

Здзівіла сапраўднае каралеўства люстэркаў у калідоры. Здавалася б, не прадмет першай неабходнасці. А як да месца, каб дзіця адчула сябе ў чараўнічым палоне чагосьці незвычайнага, казачнага!

Разумею, на ўсё ўбачанае (а колькі яшчэ не ўбачыла) патрэбны сродкі, і немалыя. З неба, вядома, яны не сыплюцца. Кіраўніцтва школы ўмее шукаць і знайсці дарогу да спонсараў, пераканаць іх у неабходнасці падтрымкі высакароднай справы, эфектыўна выкарыстоўвае добрачынныя ахвяраванні. Так, фірма "Белтабаккантракт", зацікавіўшыся стварэннем умоў для мастацкага выхавання, падарыла абсталяванне для кабінета рытмікі. А пасля таго, як юныя танцоры школы паспяхова выступілі на гарадскім аглядзе, вырашыла набыць для іх нацыянальныя сцэнічныя касцюмы.

Не абыходзіць сваёй увагай школу і фірма "Adidas". Навучэнцы ж радуюць сваіх апекуноў, настаўнікаў і бацькоў поспехамі ў спартыўных занятках. І ў гэтым немалая заслуга трэнера І.Чавуса.

...Па заканчэнні 9 класаў у дзяцей — выпуск. Атрымаўшы за гады вучобы спецыяльнасці слесара, сталяра, швачкі, работніка "зялёнай гаспадаркі" і г.д., яны маюць магчымасць вучыцца далей у прафтэхвучылішчах. Са слязамі ўдзячнасці развітваюцца гадаванцы са сваім другім домам, адкуль ідзе сцяжынка ў свет. Са слязамі любові і пяшчоты, з добрымі пажаданнямі праводзяць іх за парог педагогі, уклаўшыя часцінку душы ў кожнага выхаванца. Іх запомняць назаўсёды — блізкіх і родных. Такіх, як дырэктар А.Апанасюк, настаўнікі У.Ананіч, Я.Лукашонак, С.Паўлюкевіч, бібліятэкар Т.Аўраменка, вядучы медык В.Чэрнікава і іншыя, стварыўшыя школу радасці і здароўя.

Хочацца нізка пакланіцца гэтым самаадданым людзям за вялікае сэрца і плённую працу, ад якіх становіцца святлей у жыцці.

Вольга СЛАБОДЧЫКАВА.

Возвращаясь к напечатанному

Витали ЖУКОФФ: "Только попробуйте, б.., мне сделать, с.., больно!"

Честно говоря, не часто мне приходилось вытирать ноги о Настоящих Мужчин. Настоящих в полном смысле этого слова. Чтобы не только бицепсы и трицепсы были, а еще и ум, положение, талант, деньги, машина, обувь, в конце концов. Да и таких, признаться, у нас в республике не так уж и много. Несмотря на то, что про эстрадного артиста Витали Жукоффа порой можно услышать всякие разные истории про его скандально-сексуальную жизнь, лично я его отношу к самым-самым настоящим мужикам (во всех, разумеется, хороших смыслах этого слова). Правда, он все же считает, что журналист Марина Коктыш своим материалом "Кто в Беларуси всех моднее?", опубликованным в "Народной воле" (№74(426) от 23 апреля сего года), ...**вытерла о Жукоффа свои ноги.** Точнее, не о него самого, а о его артистическое самолюбие. В материале, к слову, описание стиля одежды Витали заняло не так уж и много места. Всего два предложения: "*...По-женски странно выглядит на сцене Витали Жукофф. Вне концертных выступлений Витали предпочитает ходить в джинсах и босиком*". Откровенно говоря, я бы больше поняла искреннее недовольство Виктора Иосифовича Гончара насчет "галстучной недельки", коммунистические возмущения Валерия Щукина по поводу осквернения священного знамени или, на худой конец, обвинения Юрия Захаренко в сексуальном домогательстве. Но...

Когда-то художник Илья Глазунов говорил: "Пусть только имя и фамилию пишут правильно. На все остальное, в общем-то, плевать". Артист Витали Жукофф совершенно не разделяет точку зрения великого мастера. Посему, собственно, мне и пришлось днями с ним встретиться в столичном парке имени М.Горького и выслушать его соображения на сей счет.

— Один классик писал: "Постыдно, ничего не знача, быть притчей на устах у всех", — цитирует Жукофф. — Наверное, кому-то я могу показаться странным, но считаю, мягко говоря, неприличным давать интервью, изображать некое подобие некой творческой деятельности, некие игры в сытую, богатую, так называемую светскую жизнь и, самое ужасное, играть в людей, якобы делающих какое-то суперважное дело. К великому сожалению, ни я, ни очень многие мои коллеги — я имею в виду и художников, и артистов — дело тут не делают. И, говоря об этом, я возвращаюсь к тому бульварному материалу "Кто в Беларуси всех моднее?", который недавно был опубликован в "Народной воле".

Я понимаю, что в постскриптуме было написано: "*...при подготовке материала использовались слухи, сплетни...*", но, кажется мне, с артистом следует говорить категориями образа. Конечно, про артиста можно написать все, что угодно — с него всегда будут взятки гладки. Что касается меня, то я могу выйти на сцену, простите, с голой задницей, и это будет называться боди-арт. Причем стоящий рядом со мной кордебалет будет в точно таком же виде. По поводу хождения босиком и в джинсах. Простой человек, почитав эту газету, решит: "Ну, б.., наркоман какой-то! Напьется, наколется и ходит, наверное, босиком, обосцанный. Какой-то хиппи, наркоман-придурок".

Созданный сценический образ — сугубо мое личное дело. Посему не надо меня сравнивать с Борисом Моисеевым, непонятно как определяя, что странно по-женски, а что по-мужски. Между прочим, все мои сценические костюмы созданы талантливейшим модельером Галиной Мешковой. Они — часть не состоявшегося проекта "Белорусское кабаре". Эта экстравагантная, яркая коллекция костюмов называется "рокко-барокко". В конце концов, я работаю в жанре эпатирования, шокирования, эксцентрики...

Если бы я представлял собой категорию "беларускіх зорачак", то наверняка был бы несказанно рад всему написанному. Но я очень горжусь тем, что я — артист. А посему, пожалуйста, не надо мне бросать дешевую пригоршню мишуры под названием "информация в газете". Мы находимся не в том положении и не в той стране. Тут нет никакого рынка и шоу-бизнеса. Это не Москва. Почему я живу здесь? Потому что люблю эту страну. Как говорится, "хоць гаўно, але сваё". Я поел своего эмигрантского хлеба и знаю, что такое жить там и тут...

Ну а написанный материал — это своего рода нанесение морального ущерба, вторжение в частную жизнь. Конечно, в Москве журналисту за подобное заплатили бы хорошие деньги, да и я бы тебе, Марина, там был обязан по гроб жизни.

Повторюсь — моя приватная жизнь не касается никого. Мы вообще артисты (я позволю себе обобщить) — народ продажный. И это, наверное, должно быть так. Но в Беларуси сегодня не существует арт-бизнеса, за который платят деньги. Я не отношусь к той категории артистов, которые маниакально жаждут появления о себе в СМИ любой информации. Думаю, не стоит называть конкретные имена видных деятелей белорусской культуры, которые лезут во все щели и дыры. В Москве сейчас говорят "звездо" — слово, производное от "звезда" и "говно". Так вот какое-нибудь белорусское "звездо" было бы радо любой подобной информации в газете. Но я — артист, и прошу хотя бы уважать некоторые вещи, которые я делаю. Тем более что мои появления на телеэкране не стали длинным занудливым марафоном...

...Кстати, все в том же материале было написано, что "*Экстравагантные и подчас вызывающие наряды Элеоноре Езерской презентует либо Витали Жукофф, либо столичная фирма "Андарак"*. Несмотря на то, что данная фраза — собственное добровольное признание уважаемой мной Элеоноры Езерской, Жукофф убежден, что: "Публиковать это без моего ведома было нельзя. Мне не очень приятно, когда меня выставляют в ***таком*** свете".

Странно, лично мне казалось, что каждая женщина может опубликовать даже дневник своих воспоминаний с суперинтимнейшими подробностями. И при этом согласие мужчины ей совершенно не понадобится. Пример тому — откровения Натали Медведевой и Дарьи Асламовой. Жукофф же уверен, что в любой другой стране интервью с ним про частную жизнь стоило бы журналисту любого издания денег: "Если бы я захотел кому-то что-то рассказать, то только за приличный гонорар. И немалый. Кстати, мной уже почти написана книга с некоторыми интимными подробностями из моей (и не только) жизни. Ее рабочее название — "Мои биографии". Думаю, получится ничуть не хуже эротической прозы Натали Медведевой и Дарьи Асламовой... И, уверен, ни у одного белорусского издания не хватит денег, чтобы заплатить мне гонорар за выход отрывков из этого произведения в свет..."

...Свой монолог Витали Жукофф окончил воистину громкой фразой. Как настоящий мужчина и джентльмен. Напомнив мне о недавнем шлягере Аллы Пугачевой "Не делайте мне больно, господа!", Витали произнес: "...мне так хочется сказать: **"Только попробуйте, б.., мне сделать, с.., больно!"** И добавил: "Это не в отношении "Народной воли", а в отношении какого-то полного дофенистического наплевательства и вытирания ног при полном отсутствии этики..."

Из парка имени М.Горького я уходила в глубоких раздумьях о настоящих мужчинах и всевозможных способах вытирания о их бренные тела собственных ног...

Марина КОКТЫШ.

Сон-трава.
Фото нашего читателя Анатолия ВИЛЬЧИНСКОГО.

Здарэнні

Грабеж сярод белага дня

Дзёрзкае злачынства ўчыніла група неўстаноўленых асоб каля вёскі Гібулічы Гродзенскага раёна. Звязаўшы 32-гадовага прадпрымальніка-перакупшчыка і яго жонку, яны завалодалі буйной партыяй залатых вырабаў на суму каля 10 тысяч амерыканскіх долараў. Грабеж учынены ўдзень недалёка ад рэчавага рынку. Злодзеі былі ў масках. Акалічнасці здарэння расследуюць супрацоўнікі мясцовага раённага аддзела міліцыі, куды адразу ж звярнуліся пацярпелыя.

Спадабаўся пасажырам чужы "Форд"

Не пашанцавала настаўніку з Ліды, які падзарабляў прыватным возніцтвам. Два невядомыя пасажыры, якіх ён падвозіў раніцай, сілай завалодалі яго аўтамабілем "Форд". Злачынцы накінулі на шыю ўладальніка машыны пятлю, але вадзіцелю ўсё ж удалося ўцячы. Аперацыя "Перахват", якую па гарачых слядах арганізавалі супрацоўнікі міліцыі, вынікаў не прынесла. Злачынцы ўцяклі ў невядомым напрамку.

Канстанцін БАЛАТЭВІЧ, БелТА.

Ранішні веснік.

Віцебскае эскімо "паедзе" за граніцу

У тры змены працуюць тры лініі па вытворчасці марожанага на Віцебскім холадакамбінаце, а цяпер манціруецца чацвёртая. На новай лініі, пастаўленай расіянамі, будзе выпускацца эскімо, частка якога пойдзе на экспарт, у тым ліку ў Маскву і Санкт-Пецербург.

Як стала вядома карэспандэнту БелТА, з пускам новых магутнасцей прадпрыемства зможа штодзённа пастаўляць у гандлёвую сетку 20 тон халодных ласункаў. Гэтага цалкам дастаткова, каб атрымалі асалоду і беларусы, і расіяне.

Віцебск.

Вольга СІДАРОВІЧ.

Крымінал

У злачынствах вінаваты зялёны змей?

З васьмі тысяч злачынстваў, зарэгістраваных у Мінску з пачатку гэтага года, амаль чвэрць учынена асобамі, якія былі ў стане алкагольнага ап'янення.

Паводле інфармацыі, атрыманай БелТА ў ГУЎС Мінгарвыканкама, супрацоўнікі сталічнай міліцыі выявілі больш як 64 тысячы адміністрацыйных правапарушэнняў, звязаных з парушэннем антыалкагольнага заканадаўства. У медвыцвярэзнікі было дастаўлена 8354 чалавекі. Цяпер на ўліку ў наркалагічных кабінетах знаходзяцца амаль 27 тысяч аматараў зялёнага змея.

Немалую трывогу выклікае і пашырэнне маштабаў незаконнага абароту наркотыкаў. У ходзе аператыўных мерапрыемстваў выяўлена 171 злачынства, звязанае з наркотыкамі, канфіскавана больш як 60 кілаграмаў сыравіны і наркатычных рэчываў.

БелТА.

Непрыдуманыя гісторыі

Беларуская карыда, або
У моцным целе моцны дух

Вядома, што новае — гэта добра забытае старое. І кур'ёзны выпадак, пра які мне аднойчы распавёў мой знаёмы музыкант Зміцер Захар, заслугоўвае таго, каб пра яго ведалі нашы сучаснікі.

У самым пачатку дваццатых гадоў Гарадскі тэатр у Мінску перажываў свае не лепшыя часы. Разруха, холад, голад пасля грамадзянскай вайны давалі адчуваць сябе вельмі моцна. Матэрыяльнае забеспячэнне тэатра было мізэрным. Выручкі ад продажу білетаў не хапала нават на пакрыццё выдаткаў на пастаноўку спектакляў. Зарплата акцёрам выдавалася зрэдку, да і то не ўсім. Глядач, калі прыходзіў у тэатр, асабліва ў зімовыя часы, сядзеў, не здымаючы паліто, а ў акцёраў з роту ішоў пар.

Тагачасных тэатралаў не здзівілі б такія прыкметы нашага часу, як гуляльныя аўтаматы ў фае ці іншыя маскультавыя новаўвядзенні. Бо ўжо нават у тыя гады, пра якія ідзе гаворка, дырэктар тэатра, чалавек энергічны і кемлівы, вымушаны быў самастойна шукаць выйсця з цяжкага становішча і ісці на розныя хітрыкі, каб напоўніць тэатральную залу.

Па яго дазволе ў буфеце пачалі прадаваць гарэлку. Ад гэтага ў тэатры было шмат п'яных, якія парушалі парадак. Цяжка было трымаць дысцыпліну і ў акцёрскай трупе. У дадатак да гэтага ў храме культуры адчынілі салон для гульні ў карты і лато, што таксама не прынесла чакаемага эканамічнага эфекту.

Аднойчы, сабраўшы мастацкі савет, дырэктар пачаў раіцца, што зрабіць, каб прывабіць гледача. Што ні кажы, культуру трэба было несці ў масы. Менавіта да гэтага заклікала новая ўлада.

Некалькі гадзін у дырэктарскім кабінеце ішлі дэбаты. Прапаноў было шмат, але, пасучаснаму кажучы, дырэктар адбіваў "мазгавыя атакі" адну за другой. У рэшце рэшт члены мастацкага савета гатовы былі ўжо здацца, калі слова ўзяў стары адміністратар, які да гэтага моўчкі сядзеў у кутку.

— Вось ты прапануеш класічны рэпертуар: Шэкспіра, Шылера, Астроўскага... Але простаму гледачу сёння не да высокага стылю. Народ хоча хлеба і відовішчаў. Пра хлеб няхай клапоцяцца ўпаўнаважаныя за гэта. А што тычыцца відовішча...

Карацей кажучы, вопытны адміністратар прапанаваў наладзіць на сцэне мінскага тэатра... іспанскую карыду.

Ад такой нечаканай прапановы ўсе прысутныя разам знямелі, і ў дырэктарскім пакоі павісла цішыня. Першым набыў здольнасць гаварыць кіраўнік тэатра.

— Як гэта? — суха запытаў ён.

— Трэба расклеіць афішы, дзе будзе напісана, што ў Мінск прыязджае славуты іспанскі тарэра, а разам з ім — адзін з самых лютых гранадскіх быкоў, на рахунку якога з дзесятак праткнёных матадораў... Астатняе — у майстэрстве сцэнічнага пераўвасаблення...

— Карыда — гэта перажытак буржуазнага мінулага, — нечакана запярэчыў свайму старэйшаму калегу малады адміністратар, але ў голасе яго было больш зайздрасці, чым рэвалюцыйнага пафасу.

— На афішы можна напісаць, што да нас прыязджае іспанскі камуніст — тарэадор-пралетарый, які будзе змагацца з быком, увасабляючы гідру дробнай сусветнай буржуазіі, — падаў голас мастацкі кіраўнік тэатра.

— Вы ўсе з глузду з'ехалі! Пад тарэадора мы яшчэ загрыміруем каго-небудзь з нашых маладых акцёраў, але на кірмашы вы не знойдзеце нават і дохлага цяляці, не тыя часы, — слушна заўважыў памочнік дырэктара, зразумеўшы, што весь цяжар арганізацыі так званага відовішча падзе на яго плечы.

— Зразумела, што тарэадор будзе ў чырвоным плашчы, але якой масці павінен быць бычок, каб не парушаць законы жанру? — задуменна спытаў галоўны мастак.

— А ці нельга ўвогуле абысціся без бычка? — падаў голас малады таленавіты акцёр, які прадбачыў, што ролю тарэадора хутчэй за ўсё прыйдзецца выконваць яму.

Пасля гэтай рэплікі ўсе прысутныя паглядзелі на свайго калегу, быццам бачылі яго ўпершыню. А дырэктар, вытрымаўшы паўзу, вельмі ласкава, але цвёрда адказаў "нельга". І ўсе зразумелі, што пытанне вырашана і засталося толькі знайсці жывёліну...

Праз тыдзень па горадзе ўжо былі расклеены афішы. Не ўсе мінчукі паверылі, што ў Гарадскім тэатры адбудзецца карыда. Але аб'ява сваю справу зрабіла, і хутка ўсе білеты былі прададзены. За гадзіну да прадстаўлення нават стварыўся невялікі ажыятаж. Адміністратар не вытрымаў націску натоўпу, раздаў кантрамаркі, і гледачы без пасадачных месцаў запоўнілі праходы тэатральнай залы. Найбольш заўзятыя з іх, калі б не металічная сетка, якой аддзялілі аркестравую яму і залу, здаецца, гатовыя былі ўзлезці на сцэну. Да таго ж трохі стрымлівала прысутнасць пажарнага ў бліскучай касцы і з кішкой у руках па адзін бок куліс, і міліцыянера з вінтоўкай — па другі.

З паўгадзінным спазненнем у зале патухлі люстры, а сцэна наадварот напоўнілася святлом. Музыкі бадзёра зайгралі выходны марш тарэадора з оперы "Кармэн", і перад гледачамі з'явіўся "іспанскі тарэра" ў шытым з кумачу чырвоным плашчы. Публіка зайшлася шчырымі апладысментамі, калі ён вельмі пластычна, ганарліва ўзняўшы галаву, некалькі разоў прайшоўся ўздоўж пярэдняга краю сцэны і спыніўся ў яе цэнтры, салютуючы натуральнай пікай часоў руска-турэцкай вайны. Вочы яго пры гэтым вогненна блішчэлі (дырэктар асабіста пасылаў памочніка ў буфет за гарэлкай), доўгія чорныя вусы дзёргаліся з боку ў бок, а невялікая барада надавала акцёру ў большай ступені выгляд класічнага Дон Кіхота. Аднак гэта ніяк не адбілася на сімпатыях прысутных да "іспанскага камуніста-тарэадора", які, тэатральна вытрымаўшы паўзу, гучна прывітаў сабраўшыхся на сваёй "роднай" мове: "Салюдо, сіньярыны і сіньёры!". У адказ тыя, каму пашчасціла сядзець, паўскоквалі са сваіх месц, і ажно на вуліцы было чуваць моцнае "Брава! Бравісіма!!!".

Тым часам група рабочых тэатра на чале з маладым адміністратарам безвынікова спрабавала выштурхнуць на сцэну "лютага" бычка. Прывезены з вёскі, звар'яцеўшы ад дарогі, горада і, нарэшце, тэатра, худы, быццам з паўгода валяўшыйся на балоце ад прадразвёрсткі, бычок нават не мычэў, а неяк жалобна стагнаў, уздрыгваючы кожны раз, калі крыкі з залы дасягалі свайго апагею.

Пралог карыды між тым відавочна зацягваўся. Акцёр на сцэне ўжо некалькі разоў нервова кідаў позірк у кулісы і спрабаваў жэстамі прыцягнуць да сябе ўвагу. Але за сцэнай ішоў бой мясцовага значэння, і ніхто яго заклікаў не заўважаў.

Сюжэт відовішча вось-вось павінен быў "правіснуць", аднак, невядома адкуль з'явіўшыся, галоўны рэжысёр выратаваў становішча. Схапіўшы пажарны багор, ён, відаць, моцна дзюбнуў ім бычка якраз у тое месца, якое для кожнай асобы мужчынскага полу ўяўляе найбольшую (пасля галавы) каштоўнасць. Няшчасная істота зараўла не сваім голасам. Ды так, што ў зале імгненна ўсталявалася цішыня. Нічога не заўважаючы, бычок рушыў на сцэну і, неяк наскочыўшы бокам, збіў з ног аслупянеўшага "тарэра". Удар быў не моцны, але нечаканы. Больш ад крыўды, чым ад болю, "іспанец" без акцэнту агучыў некалькі выказванняў на мясцовай мове з ліку табуіраванай лексікі. Пры гэтым дасталося і быкавай маці, і рэжысёрскай, і невядома чыёй яшчэ. А правядзенне карыды было паслана ў такое месца, што пра гэта мог уявіць толькі доктар Фрэйд, які, дарэчы, знайшоў бы ў тым для сябе цікавую алегорыю.

Публіка зараўла, затупала нагамі і засвістала. Нехта з жанчын істэрычна заплакаў. Чыйсьці п'яны бас прагудзеў "На-ду-лі!!!", але большасць публікі няспынна рагатала. Бедалага-акцёр падняўся з падлогі і, абапіраючыся на піку і зрываючы бутафорскія бараду і вусы, пакульгаў са сцэны.

Канчаткова не вытрымалі нервы і ў вясковага бычка. А можа, ён проста хацеў выказаць свае адносіны да таго, што адбывалася вакол. Як бы то ні было, але, падняўшы хвост, ён прарэзаў паветра моцнымі выхлапамі, пасля якіх паставіў на ўсёй задуме з іспанскай карыдай на сцэне мінскага Гарадскога тэатра вялікую кропку. Ці, прасцей кажучы, пакінуў звычайную кароў'ю ляпёшку...

На наступны дзень у адной з мясцовых газет з'явіўся артыкул пад назвай "У моцным целе — моцны дух". На шчасце для тэатра, у ім не акцэнтаваўся факт перамогі дробнабуржуазнага бычка над камуністам-тарэра.

Уладзімір СВЯТЛОЎ.
Малюнак Уладзіміра ПУСТАВАЛАВА.

Приятного отдыха!

Ах, это шоу "Турецкая ночь"!..

(Окончание. Начало в №106.)

Наш первый рассказ об условиях отдыха на Черноморском побережье Болгарии, которые предлагает одна из солидных туристических фирм **"Алакс Канхепол"**, вызвал немалый интерес читателей. Многие спрашивают, а где еще можно побывать с помощью этой фирмы. Конечно, более полный ответ на этот вопрос можно получить в самой туристической организации. Ее телефоны: **в Минске — 220-18-54, 220-88-54, в Могилеве — (0222) 25-00-82.**

Но, идя навстречу пожеланиям читателей, кратко сообщим о некоторых популярных местах и маршрутах. Многих в последние годы особенно манит Турция. Сюда, на побережье Средиземного и Эгейского морей, охотно едут отдыхающие из Германии и Великобритании, которые особенно ценят комфорт и рациональность. С помощью компании "Алакс Канхепол" вы сможете отдохнуть в одном из самых замечательных уголков Турции, жемчужине южного побережья Эгейского моря — **Кушадасах**. Здесь туристы не только наслаждаются ласковым лазурным морем, очаровательной природой, но и имеют возможность почувствовать магическую силу памятников восточной Эллады, поучаствовать в шоу "Турецкая ночь", ощутить силу целебных источников...

"Алакс Канхепол" предлагает также путешествие в одно из самых зеленых и живописных мест Турции — **курорт Мармарис** — настоящую туристическую Мекку, полюбившуюся Западной Европе. И, что важно, сотрудники фирмы подобрали оптимальные по цене и качеству варианты. Везде в отелях русскоговорящие гиды. В Кушадасах круглосуточно работает офис, где всегда вас выслушают, помогут. Ведь всякое может случиться. Кому-то вдруг понадобится медицинская помощь. Не беда. Стоит только позвонить — и вам помогут. Туристов радует и разнообразие шведского стола. Чего здесь только нет...

Однако перейдем к следующим маршрутам. Очень популярный — **"Весь Египет"**. Каир — самый крупный город Африки, да, пожалуй, и мира. Туристы посещают знаменитые пирамиды, во время круиза по Нилу знакомятся с древнейшими памятниками цивилизации. И наконец, чудесный отдых на побережье Красного моря. Стоит только раз побывать здесь и вас будет постоянно тянуть сюда вновь. Ибо нельзя забыть силу целительных коктейлей и неповторимый "танец живота", Сфинкса — "отца ужасов" и прогулку на верблюде в пустыне...

А поездка в Грецию? Это солнце, море, горы, отдых и... погружение в историю и культуру, знакомство с истоками западноевропейской цивилизации. Здесь обилие экскурсий. Выбирай любую. Можно посетить Афины — самый прославленный город мира, как о нем говорил Марк Твен. Это самый старый город Европы, буквально усеянный памятниками, среди которых и символ, гордость Греции — Акрополь. А как пропустить экскурсию в Вотерланд — водный городок, в котором можно покататься на водных горках, побороться с искусственным штормом, принять сеанс гидромассажа... Как не побывать в Метеоре, где устремились ввысь 24 отвесные скалы, а на их вершинах — постройки монастырей.

В Грецию многие едут не только за морем и солнцем, но и за шубами, красивыми и доступными по цене. Фирма "Алакс Канхепол" предлагает отдых в самых живописных местах Греции **Халкидики** и **Паралина**. Халкидики, к примеру, — это знаменитый полуостров, который тремя "крыльями" врезается в Эгейское море на 120 километров. Бывалые люди, отдохнувшие здесь, говорят, что Халкидики — это земной рай. Бесконечные песчаные пляжи чередуются с идеальными бухтами, воздух пронизан ароматом сосновых лесов. И повсюду — восхитительное море...

На снимках: *окрестности Мармариса; уголок Туниса.*

Четверг, 18 июня

Белорусское телевидение

13.00, 15.00, 18.00, 00.15 Новости.
13.10 "Государственная граница". Худ. фильм. Фильм 8-й "На далеком пограничье". 2-я серия.
14.15 Потребительская корзина.
14.30 Усадьба. Программа для дачников.
15.10 Мультфильм.
15.25 Четвертое измерение. Научно-популярная программа.
15.55 Футбол. Чемпионат Беларуси. "Белшина" (Бобруйск) — "Динамо" (Минск). Трансляция из Бобруйска. В перерыве (16.45) — Автопарк.
18.15 Худ. фильм "Столкновение". 1-я серия.
19.20 "Сегодня с вами..." Руководитель Республиканского центра сердечно-сосудистой хирургии Юрий Островский.
19.55 Сделано в Беларуси. Отечественные производители минеральных удобрений (Гродненское ПО "Азот", Гомельский химзавод, ПО "Беларуськалий").
20.10 К открытию V фестиваля белорусской поэзии и песни "Молодечно-98". Круглый стол.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.55 "Смеяться — не грех". Развлекательная программа "Отбой".
22.15 "Женщина дня". Худ. фильм.
23.40 Белорусский хит-парад.
23.45 "Крок". "Господь не покинет меня..." Телеочерк о священнике отце Александре (Борисов).
00.30 Криминальная хроника.
00.50 Акколада. Музыкально-развлекательная программа.

ОРТ

08.00, 11.00, 14.00, 17.00, 00.10 Новости.
08.15 "Роковое наследство". Сериал.
09.00 Тема.
09.45 Домашняя библиотека.
10.00 Футбол. Чемпионат мира. Сборная Италии — сборная Камеруна. 2-й тайм.
11.15 Программа "Вместе".
14.20 Мультсериал "Невероятные приключения Джонни Квеста".
14.45 Классная компания.
15.10 Детские анекдоты.
15.40 Сериал "Пещера Золотой розы".
16.10 ...До шестнадцати и старше.
16.30 Вокруг света.
17.20 "Роковое наследство". Сериал.
18.00 Погода.
18.05 Час пик.
18.30 Телеигра "Эти забавные животные".
19.00 "В поисках утраченного". Борис Бабочкин. Ведущий — Г.Скороходов.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.40 Худ. фильм "Человек, который хотел стать царем".
23.10 Футбол. Чемпионат мира. Сборная Дании — сборная ЮАР.
01.15 Программа передач.

"Россия"

13.00, 16.00, 19.00 Вести.
13.30 "Чудесница". Мультфильм.
13.50 Сериал "Маленький бродяга".
14.15 Худ. фильм "Тайна головоломки".
15.55 Прогноз погоды.
16.35 Любовь с первого взгляда.
17.05 Мелодрама "Доминик и Юджин".
19.25 Подробности.
19.45 Сериал "Санта-Барбара".
20.45 Сериал "Петербургские тайны".
21.50 Футбол. Чемпионат мира. Франция — Саудовская Аравия. (В перерыве — Вести).
00.00 Дежурная часть.
00.15 Чемпионат НБА. Финал. Передача из США.
01.45 Прогноз погоды.

"Культура"

07.00 Программа передач.
07.05, 13.00, 19.30, 23.00 Новости культуры.
07.25 "Негаснущие звезды". Ансамбль "Дружба".
07.50 "Парадоксы истории". "Перстень Веневитинова".
08.20 Театр и я.
09.00, 11.00, 15.00, 17.00 Новости.
09.05 "Ветер в спину". Худ. фильм. 12-я серия.
09.50 Док. фильмы "Вальпараисо", "Европорт. Роттердам".
10.40 Академия спорта.
11.05 К 60-летию Петербургского ТВ.
11.20 Музыкальный экспромт.
11.30 Программа передач.
11.35 "Мастер". Авторская программа В.Я.Лакшина. Передача 2-я.
12.30 "Без визы". "В Великобритании".
12.40 Поклонникам Терпсихоры.
13.15 "Последняя жертва". Худ. фильм.
15.05 Вместе с Фафалей.
15.20 "Имена". Галина Писаренко.
15.55 "Лукоморье".
16.15 "Апокриф". Литература и Кшиштоф Занусси.
16.45 Компьютер.
17.05 "2003". К 300-летию Санкт-Петербурга.
17.10 "Музыка из Петербурга". Брамс. "Симфония № 8". Дирижер Марис Янсонс.
17.50 "Авангард". Авангардное искусство в Петербурге.
18.05 Новое кино.
18.30 Мультфильм.
18.40 "Избранное-2000". Часть 1-я.
19.15 Чудо-сказка.
19.50 "Избранное-2000". Часть 2-я.
20.45 После новостей...
21.05 "Ветер в спину". Худ. фильм. 13-я серия.
21.50 Первое знакомство.
22.05 "Автограф мастера". М.Рощин.
23.20 Программа передач.

НТВ

05.00 Сегодня утром.
07.40 Сериал "Государственная граница". Фильм 6-й. 2-я серия. "За порогом победы".
09.15 Худ. фильм "Бланш" (Франция).
10.45 Мультфильм "Картинки с выставки".
11.00, 13.00, 15.00 Сегодня днем.
11.25 "Старый телевизор" вспоминает: "Цыган". Часть 1-я.
13.15 Сериал "Любовь и тайны Сансет Бич".
14.00 Футбольный клуб на чемпионате мира.
15.20 "Улица Сезам".
15.50 Мультсериал "Человек-паук".
16.15 Сериал "Тарзан".
17.05 Криминал.
17.15 Впрок.
17.25 Док. сериал "Самые громкие преступления XX века". 11-я серия. "Рой Фонтэйн. Дворецкий-убийца". (Великобритания).
18.00, 21.00 Сегодня вечером.
18.40 Герой дня.
19.00 Боевик "Один в поле воин" (США).
20.40 Док. фильм "Ветер—миндаль—вулкан—Стромболи—карнавал" (Италия).
21.50 Сериал "Государственная граница". Фильм 6-й. 2-я серия. "За порогом победы".
23.10 Сегоднячко.
23.45 "Сегодня в полночь".
00.10 Синемания: все о кино.
00.50 Футбольный клуб на чемпионате мира.

8-й канал

18.00 Программа Кеннета Копланда.
18.30 Для детей — "Пострелята".
18.45 Худ. фильм "Россия молодая", 8-я серия.
20.00 Новости "К-видео".
20.30 Вечарніца.
20.40 Медицина и здоровье.
20.45 Сериал "Деловая женщина".
21.45 Музпарад.
22.00 Худ. фильм "Последний раз, когда я видел Париж".

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 229-28-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 229-29-04.

Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

Рэгістрацыйнае пасведчанне №246. Нумар газеты надрукаваны з дыяпазітываў у ПП "Мэджык". Адрас: г. Мінск, вул. В. Харужай, 13. Падпісаны ў друк у 21.00. Фармат А-2. Тыраж: суботні — 61050 экз., у другія дні — 55000 экз. Заказ №723